

Arbetsmarknad

13

Förslag till statsbudget för 2004

Arbetsmarknad

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	5
2	Lagförslag.....	7
2.1	Lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program.....	7
3	Arbetsmarknad.....	9
3.1	Omfattning.....	9
3.2	Utgiftsutveckling.....	9
3.3	Skatteavvikelser.....	10
4	Arbetsmarknadspolitik.....	11
4.1	Omfattning.....	11
4.2	Utgiftsutveckling.....	11
4.3	Mål.....	12
4.4	Politikens inriktning.....	14
4.5	Insatser.....	16
4.5.1	Statliga insatser inom politikområdet.....	16
4.5.2	Insatser utanför politikområdet.....	19
4.6	Resultatbedömning.....	20
4.6.1	Resultat.....	20
4.7	Revisionens iakttagelser.....	29
4.8	Analys och slutsatser.....	29
4.9	Budgetförslag.....	37
4.9.1	22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader.....	37
4.9.2	22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.....	39
4.9.3	22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader.....	41
4.9.4	22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade.....	43
4.9.5	22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige.....	45
4.9.6	22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006.....	46
4.9.7	22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering.....	47
4.9.8	22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet.....	48
4.9.9	22:9 Bidrag till Samhall AB.....	49
4.9.10	22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten.....	50
4.9.11	22:11 Bidrag till lönegarantiersättning.....	51
4.9.12	22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.....	52

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	6
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	9
3.2 Härledning av ramnivån 2004–2006 utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	9
3.3 Skatteavvikelser, netto	10
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	11
4.2 Arbetsmarknadspolitiska program	17
4.3 Kvantitativa mål för AMV och Samhall AB budgetåren 2001, 2002 och 2003 ¹	20
4.4 Arbetsmarknadspolitiska program	22
4.5 Antalet långtidsarbetslösa och långtidsinskrivna samt deras andel av samtliga arbetslösa respektive samtliga inskrivna i respektive grupp	24
4.6 Förändring av antal anställda i företag i konkurs, första halvåret 2003 jämfört med första halvåret 2002	28
4.7 Statistik kring lönegarantiersättningen	29
4.8 Anslagsutveckling.....	37
4.9 Arbetslivstjänster, ALT	37
4.10 Aske kursgård	38
4.11 Tjänsteexport	38
4.12 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:1 Arbetsmarknads- verkets förvaltningskostnader	39
4.13 Anslagsutveckling.....	39
4.14 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.....	41
4.15 Anslagsutveckling.....	41
4.16 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.....	42
4.17 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	43
4.18 Anslagsutveckling.....	43
4.19 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.....	44
4.20 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	45
4.21 Anslagsutveckling.....	45
4.22 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	46
4.23 Anslagsutveckling.....	46
4.24 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	47
4.25 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för anslag 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	47
4.26 Anslagsutveckling.....	47
4.27 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.....	48
4.28 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering.....	48
4.29 Anslagsutveckling.....	48

4.30 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:8 Bidrag till administration av grundbelopp	49
4.31 Anslagsutveckling.....	49
4.32 Härledning av anslagsnivå för 2004–2006, för anslag 22:9 Bidrag till Samhall AB	50
4.33 Anslagsutveckling.....	50
4.34 Anslagsutveckling.....	51
4.35 Nettoutgifter första halvåret 2002 respektive 2003	51
4.36 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	51
4.37 Anslagsutveckling.....	52
4.38 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.....	52

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner regeringens förslag till mål för politikområdet Arbetsmarknadspolitik (avsnitt 4.3),
2. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program (avsnitt 2.1),
3. bemyndigar regeringen att under 2004 i fråga om ramanslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 3 000 000 000 kronor under 2005–2007 (avsnitt 4.9.3),
4. bemyndigar regeringen att under 2004 i fråga om ramanslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 6 000 000 000 kronor under 2005–2007 (avsnitt 4.9.4),
5. bemyndigar regeringen att under 2004 i fråga om ramanslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 4 600 000 000 kronor under 2005–2008 (avsnitt 4.9.6),
6. bemyndigar regeringen att under 2004 i fråga om ramanslaget 22:7 *Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 7 000 000 000 kronor under 2005–2007 (avsnitt 4.9.7),
7. godkänner regeringens förslag om att avskaffa det utökade förstärkta anställningsstödet (avsnitt 4.8),
8. godkänner regeringens förslag om att avskaffa stöd till utbildning av anställda (avsnitt 4.8),
9. för budgetåret 2004 anvisar anslagen under utgiftsområde 13 *Arbetsmarknad* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	ramanslag	4 742 879
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	ramanslag	39 253 000
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	ramanslag	3 986 573
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	ramanslag	6 579 607
22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	ramanslag	97 996
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	ramanslag	1 538 000
22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	ramanslag	21 437
22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet	ramanslag	59 459
22:9 Bidrag till Samhall AB	ramanslag	4 235 419
22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	obetecknat anslag	7 750
22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	ramanslag	1 416 000
22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	ramanslag	50 943
Summa		61 989 063

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Den som tar del av ett arbetsmarknadspolitiskt program skall inte anses som arbetstagare om inte programmet gäller en anställning med anställningsstöd eller lönebidrag *eller* skyddat arbete.

7 §

Den som tar del av ett arbetsmarknadspolitiskt program skall inte anses som arbetstagare om inte programmet gäller en anställning med anställningsstöd eller lönebidrag, skyddat arbete, *reguljärt arbete inom ramen för aktivitetsgarantin eller en anställning med särskilt stöd för introduktion och uppföljning (SIUS)*.

När ett program bedrivs på en arbetsplats skall den som tar del av programmet dock likställas med arbetstagare vid tillämpning av följande regler i arbetsmiljölagen (1977:1160):

- 2 kap. 1–9 §§ om arbetsmiljöns beskaffenhet,
- 3 kap. 1–4 och 7–14 §§ om allmänna skyldigheter,
- 4 kap. 1–4 och 8–10 §§ om bemyndiganden,
- 5 kap. 1 och 3 §§ om minderåriga,
- 7 kap. om tillsyn,
- 8 kap. om påföljder, och
- 9 kap. om överklagande.

Vad som i arbetsmiljölagen sägs om arbetsgivare skall gälla den som har upplåtit en arbetsplats för programverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2004.

3 Arbetsmarknad

3.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Arbetsmarknadspolitik.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor (löpande priser)

	Utfall 2002	Anslag 2003 ¹	Utgifts prognos 2003	Förslag anslag 2004	Beräknat anslag 2005	Beräknat anslag 2006
Arbetsmarknadspolitik	60 968	63 857	64 071	61 989	58 257	56 773
Totalt för utgiftsområde 13 Arbetsmarknad	60 968	63 857	64 071	61 989	58 257	56 773

¹ Inklusive av riksdagen redan beslutade anslag på tilläggsbudget och förslag på tilläggsbudget i samband med BP för 2004.

Redovisning av utgiftsutvecklingen görs under politikområdet Arbetsmarknadspolitik, avsnitt 4.2.

Från och med 2004 skall i princip all årlig revision avgiftsbeläggas (Avgifter vid Riksrevisionen, prop. 2002/03:63, bet. 2002/03:FiU27, rskr. 2002/03:189). Avgifter och ersättningar tillförs statskassan och redovisas mot inkomsttitel. För anslagsfinansierade myndigheter som under 2003 inte erlägger någon avgift för årlig revision medför föreslagen nyordning en tillkommande kostnad. En kostnad som myndigheterna föreslås kompenseras för genom en nivåhöjning av anslagen från och med nästa år.

Beloppen för härledning av ramnivå 2004–2006 förklaras i huvudsak av det som framgår av härledningen av anslagsnivån för anslagen 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* samt 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*.

Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2004–2006 utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Miljoner kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	60 307	60 307	60 307
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning	164	281	366
Beslut	- 1 855	- 2 445	- 2 642
Övr. makroekonomiska förutsättn.	3 967	- 131	- 1 912
Volym	- 421	213	620
Överföring till/från andra utg.omr. m.m.	- 178	27	29
Övrigt	5	5	5
Summa förändring	1 682	- 2 050	- 3 534
Ny ramnivå	61 989	58 257	56 773

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002 (bet. 2002/03:FiU10). Beloppen är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.3 Skatteavvikelser

Tabell 3.3 Skatteavvikelser, netto

Miljoner kronor

	2003	2004
Anställningsstöd	1 681	2 304
Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA)	400	785
Summa	2 081	3 093

Bidragen under utgiftsområdet redovisas i huvudsak som anslag på statsbudgetens utgiftssida. Sedan hösten 1999 finns emellertid även stöd på statsbudgetens inkomstsida i form av särregler i

skattelagstiftningen. Detta betecknas som saldo-påverkande skatteavvikelse. Anställningsstöd lämnas i form av en skattekreditering på arbetsgivarens skattekonto och innebär minskade skatteintäkter på budgetens inkomstsida. I enlighet med riksdagens beslut på regeringens förslag om tilläggsbudget i samband med 2003 års ekonomiska vårproposition lämnas också stöd till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) i form av skattekreditering från den 1 augusti 2003. Sammantaget beräknas dessa stöd medföra skattekreditering om 3 093 miljoner kronor under 2004.

4 Arbetsmarknadspolitik

4.1 Omfattning

Politikområdet omfattar platsförmedling, arbetsmarknadspolitiska program, bidrag till arbetslöshetsersättning, särskilda insatser för arbetshandikappade samt bidrag till lönegarantiersättning. Vidare ingår Europeiska socialfonden samt bidrag till Samhall AB och Stiftelsen Utbildning Nordkalotten. Därutöver omfattar po-

litikområdet förvaltningskostnader för Arbetsmarknadsverket (AMV), Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) samt AMV:s avgiftsfinansierade verksamheter Arbetslivstjänster och Aske kursgård.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor (löpande priser)

	Utfall 2002	Anslag 2003 ¹	Utgifts- prognos 2003	Förslag anslag 2004	Beräknat anslag 2005	Beräknat anslag 2006
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	4 438,0	4 621,6	4 506,1	4 742,9	4 850,9	4 931,3
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	36 728,3	40 159,0	40 081,0	39 253,0	35 676,0	33 893,0
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	4 837,5	4 668,8	4 513,2	3 986,6	3 725,2	3 773,3
22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade	6 939,1	6 904,9	6 907,6	6 579,6	6 640,8	6 702,6
22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	92,3	94,1	92,8	98,0	100,3	101,9
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	1 870,8	1 533,0	2 091,0	1 538,0	1 538,0	1 538,0
22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	21,7	20,9	21,0	21,4	21,9	22,3
22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet	62,5	54,4	58,5	59,5	60,6	61,3
22:9 Bidrag till Samhall AB	4 262,4	4 137,4	4 137,4	4 235,4	4 235,4	4 235,4
22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	7,2	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8
22:11 Bidrag till lönegarantiersättning	1 709,6	1 647,0	1 647,0	1 416,0	1 348,0	1 453,0
22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ²	-	7,8	7,8	50,9	52,1	53,0
Totalt politikområdet Arbetsmarknadspolitik	60 968,1	63 856,7	64 071,1	61 989,0	58 257,0	56 772,9

¹ Inklusive av riksdagen redan beslutade anslag på tilläggsbudget och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2004.

² Nytt anslag från 2003.

Utgifterna inom politikområdet är i huvudsak konjunkturberoende och styrs av utvecklingen av den öppna arbetslösheten, omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen och ersättningsnivåerna inom arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstöden samt av antalet företagskonkurser. Utgifterna har minskat de senaste åren i takt med konjunkturförbättringen och den kraftigt ökade sysselsättningen. Denna utveckling har också bidragit till att den öppna arbetslösheten har minskat och regeringen har beslutat att antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program successivt skall minska. Utgifterna har dock ökat med 2 342 miljoner kronor 2002 jämfört med 2001. Den främsta orsaken är konjunkturavmattningen som inleddes under hösten 2001 samt höjningen av ersättningsnivåerna inom arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstöden den 1 juli 2002. Den öppna arbetslösheten var i det närmaste oförändrad 2002 jämfört med 2001 och uppgick till 176 000 personer i genomsnitt per månad. Under samma period ökade dock antalet deltagare i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program med i genomsnitt 6 000 personer per månad och uppgick till i genomsnitt 117 000 personer per månad. Andelen arbetslösa och i program varierar stort mellan olika regioner i riket. Norrlandskommunerna har i högre utsträckning obalansproblem än kommuner i södra Sverige. Konjunkturuppgången förväntas dröja och utgifterna beräknas därför öka 2003 till följd av högre öppen arbetslöshet för att därefter återigen minska. Utgifterna för den statliga lönegaranti-ersättningen har ökat kraftigt under senare år. Nettoutfallet för anslaget 22:11 *Bidrag till lönegaranti-ersättning* uppgick till 1 710 miljoner kronor 2002, vilket kan jämföras med 1 276 miljoner kronor 2001. Nettoutfallet 2003 beräknas uppgå till 1 647 miljoner kronor.

4.3 Mål

Regeringens förslag: Målet är att arbetsmarknadspolitiken skall bidra till en väl fungerande arbetsmarknad.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår att målet för arbetsmarknadspolitiken skall formuleras om och få en tydligare

inriktning mot huvuduppgiften – matchningen av lediga jobb och arbets sökande. Arbetsmarknadspolitiken skall tillsammans med övrig politik bidra till att målet för den ekonomiska politiken uppnås – full sysselsättning och ökat välbefinnande genom en god och uthållig ekonomisk tillväxt. För att förtydliga den arbetsmarknadspolitiska målstrukturen och effektivisera styrningen, och därmed ta fasta på vad riksdagen anför i sitt betänkande 2002/03:AU8 samt Riksdagens revisorers granskningsrapport (RR 2002/03:2), föreslår regeringen därför att målet för politikområdet skall formuleras om samt att målstrukturen skall förtydligas.

Under 2002 presenterade Riksdagens revisorer en granskningsrapport om målen och styrningen av arbetsmarknadspolitiken. Riksdagens revisorer menar att arbetsmarknadspolitiken har en otydlig målstruktur och i vissa fall olämplig målsättning med nuvarande övergripande mål. De anser bl.a. att nuvarande mål kan uppfattas som om enbart arbetsmarknadspolitiken skall uppnå målet om full sysselsättning.

För att konkretisera och förtydliga målstrukturen avser regeringen att införa verksamhetsområden för arbetsmarknadspolitiken. Dessa verksamhetsområden kommer att fastställas i regleringsbrevet för 2004 för berörda myndigheter.

Arbetsmarknadspolitiken målstruktur kommer att fr.o.m. 2004 ha tre målnivåer. Ett övergripande mål för arbetsmarknadspolitiken, tre delmål som formuleras under verksamhetsområdena och slutligen mål för verksamhetsgrenarna som är de operativa målen för myndigheterna. Även målsättningarna inom EU:s sysselsättningsstrategi fungerar som ett komplement till denna struktur. Se bilaga 1, figur 1.

Målet för arbetsmarknadspolitiken är fastställt mot bakgrund av arbetsmarknadspolitiken uppgifter. Uppgifterna för arbetsmarknadspolitiken är att:

- effektivt sammanföra den som söker arbete med den som söker arbetskraft,
- främja sysselsättning och kompetensutveckling för arbetslösa på en effektiv och flexibel arbetsmarknad,
- underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden,
- motverka långa tider utan reguljärt arbete,
- öka arbetsutbudet,

- motverka en könsuppdelad arbetsmarknad och på andra sätt bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män samt till ökad mångfald i arbetslivet.

Regeringens mål för arbetsmarknadspolitiken är mångdimensionellt och resultaten låter sig inte kvantifieras med en eller ett fåtal indikatorer. Inte heller går det att empiriskt avgöra i vilken utsträckning utvecklingen på arbetsmarknaden och inom ekonomin påverkas av annat än arbetsmarknadspolitik, exempelvis insatser inom andra politikområden och inhemsk eller internationell konjunkturutveckling. Trots svårigheterna är det viktigt att som en del av uppföljningen specificera kvantifierbara indikatorer. Som exempel på indikatorer för det övergripande målet har regeringen valt:

- matchningsfunktioner, andel arbetsgivare som fått tillräckligt med sökande inom önskad tid samt tillsatta och icke tillsatta vakanser (SCB:s vakansstatistik),
- arbetslöshet,
- sysselsättningsgrad (undergrupper invandrare och arbetshandikappade),
- antal långtidsarbetslösa och långtidsinskrivna (antal och andel av total arbetslöshet),
- könsperspektivet skall integreras i alla övriga indikatorer – redovisningen görs könsuppdelad,
- rörligheten på arbetsmarknaden,
- sökaktiviteten hos de arbetsökande.

Uppgifterna och inriktningen för den svenska arbetsmarknadspolitiken ligger väl i linje med EU:s sysselsättningsstrategi och dess mål och riktlinjer. Strategin är ett viktigt instrument för att genomföra Lissabonstrategin för hållbar tillväxt, fler och bättre jobb och en ökad social sammanhållning och bidrar till att nå det övergripande målet om full sysselsättning för EU. Utifrån strategin avgör medlemsstaterna vilken kombination av åtgärder och mål som är lämplig i nationellt hänseende. Medlemsstaterna är överens om att strategins övergripande mål för full sysselsättning och ökad social integration kan uppnås genom att arbetslösa och personer utanför arbetskraften ges möjlighet att konkurrera och integreras på arbetsmarknaden genom stöd från moderna arbetsmarknadsmyndigheter. Sysselsättningsriktlinjerna täcker flera politik-

områden. För att genomföra strategin krävs därför en bred samverkan. De för EU gemensamma målen kan inte ersätta de nationella målen, i flera fall är den svenska ambitionen högre än för EU totalt, men de fungerar som ett komplement. Hur Sverige genomför EU:s sysselsättningsriktlinjer redovisas varje år i Sveriges handlingsplan för sysselsättning.

För att förbättra styrningen av arbetsmarknadspolitiken och redovisningen till riksdagen avser regeringen att införa s.k. verksamhetsområden, som skall ligga till grund för bedömningen av måluppfyllelsen för det övergripande målet. Syftet är att få en bättre redovisning av effekterna av gjorda insatser i relation till kostnaderna. Den nya strukturen innebär att insatser som görs inom verksamhetsgrenarna (som styr myndigheterna) bidrar till att uppnå verksamhetsområdets mål. Samlat skall insatser inom verksamhetsområdena bidra till en väl fungerande arbetsmarknad och därigenom bidra till tillväxt, ökad sysselsättning och ett konkurrenskraftigt näringsliv i alla delar av landet samt skapa förutsättningar för flexibilitet, trygghet och delaktighet samt jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet.

Regeringen avser inte att göra några större förändringar av indelningen i verksamhetsgrenarna. Målen för verksamhetsgrenarna kommer att fastställas i regleringsbrev för 2004 i dialog med myndigheterna.

Följande tre verksamhetsområden med mål skall gälla för arbetsmarknadspolitiken från 2004:

Verksamhetsområde I – Förmedlingsverksamhet

Målen är att:

- Bidra till att arbetslöshetstiden för de arbetsökande samt vakanstiden för otillsatta platser förkortas.
- Säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring.

Insatser inom verksamhetsområdet skall bidra till att nå målet i EU:s sysselsättningsriktlinjer om att alla arbetslösa erbjuds en ny start när de, vad gäller ungdomar, börjar närma sig sex månaders och vad gäller vuxna, tolv månaders arbetslöshet. Denna nystart skall ske i form av utbildning, omskolning, arbetspraktik, anställning eller andra åtgärder som främjar anställbarheten och när det är lämpligt kombinerat med fortlöpande stöd i sökandet efter arbete.

Inriktningen för verksamhetsområdet är att insatserna skall medverka till att arbetssökande snabbt sammanförs med vakanta platser. Denna uppgift är arbetsmarknadspolitikens viktigaste. Genom en snabb vakanstillsättning kommer arbetsmarknaden att fungera bättre och friktionsarbetslösheten att minimeras. Arbetssökande och arbetsgivare skall erbjudas en effektiv och modern arbetsförmedling. En väl fungerande arbetsmarknad kännetecknas av hög omställningsförmåga med goda möjligheter för individer att byta såväl arbetsplats som yrke. De regionala skillnaderna skall vara små. För att skapa trygghet i omställningen och ge dem som blir arbetslösa ekonomiska möjligheter att under rimlig tid söka nytt arbete är det viktigt med en väl utbyggd försäkring mot inkomstbortfall. En generös försäkring kräver en effektiv kontroll. Könsuppdelningen på arbetsmarknaden skall motverkas och mångfalden i den svenska arbetskraften skall bättre tas till vara.

Verksamhetsområde II- Programverksamhet

Målet är att:

- De arbetsmarknadspolitiska programmen skall öka möjligheten för arbetssökande att få ett arbete samt motverka brist på arbetskraft.

Insatser inom verksamhetsområdet skall bidra till att nå målet i EU:s sysselsättningsriktlinjer, att 25 procent av de långtidsarbetslösa senast 2010 deltar i en aktiv åtgärd bestående av utbildning, omskolning, arbetspraktik eller andra åtgärder som främjar anställbarheten med målet att nå genomsnittet för de tre medlemsländerna som har nått de bästa resultaten. Vidare att arbetssökande inom hela EU senast 2005 bör kunna få information om alla lediga platser som anmälts till medlemsstaternas arbetsförmedlingar.

Med ökade kunskaper underlättas omställningen på arbetsmarknaden både regionalt och nationellt samtidigt som den enskildes ställning stärks och anknytningen till arbetsmarknaden bibehålls. Därmed minskar risken för utslagning och för att flaskhalsar uppstår. Genom att ta till vara under- och outnyttjade resurser på arbetsmarknaden ökar samhällets totala produktion och därmed tillskottet till den gemensamma försörjningen. Långtidsinskrivna, deltidsarbetslösa, äldre långtidsarbetslösa, utlandsfödda arbetslösa eller personer med funktionshinder utanför

arbetsmarknaden är alla grupper som i dag inte är fullt utnyttjade resurser på arbetsmarknaden.

Verksamhetsområde III – Verksamhetstillsyn, kontroll och uppföljning

Målen är att:

- Tillsynen och kontrollen av det arbetsmarknadspolitiska regelverket skall förbättras.
- Öka kunskaperna om samlade effekterna av de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Insatser inom verksamhetsområdet skall bidra till att i enlighet med EU:s sysselsättningsriktlinjer se till att arbetsmarknadsprogrammets effektivitet utvärderas regelbundet och att de justeras i enlighet med detta.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall präglas av en mer likartad och rättvis tillämpning av reglerna hos arbetslöshetskassorna och arbetsförmedlingen. Alla arbetslösa får därigenom samma behandling vilket förstärker rättssäkerheten för den arbetslöse. Uppföljningen av hur reglerna i arbetslöshetsförsäkringen tillämpas vid arbetslöshetskassorna och arbetsförmedlingarna skall bli effektivare.

För att arbetsmarknadspolitikens insatser skall bli bättre och utvecklas är uppföljningen och utvärderingen av gjorda insatser ett prioriterat område. Resultaten från forskning och utvärdering skall bättre tas till vara inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

4.4 Politikens inriktning

Arbets- och kompetenslinjen är grunden för den svenska arbetsmarknadspolitik. För att främja en snabb tillsättning av lediga platser och motverka långtidsarbetslöshet och utslagning från arbetsmarknaden prioriteras insatser som ökar den arbetslöses möjlighet att få en reguljär anställning. Arbetsmarknadspolitik skall tydligare inriktas mot huvuduppgifterna platsförmedling, stärka arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring, insatser för att motverka brist på arbetskraft och åtgärder för de personer som har särskilda svårigheter att få ett arbete. Arbetsmarknadspolitik måste bli mer individinriktad och samtidigt leda till ökad sökaktivitet.

Målet för den ekonomiska politiken är full sysselsättning och ökat välstånd genom en god

och uthållig tillväxt. Kampen mot arbetslöshet fortsätter. Delmålet på vägen mot full sysselsättning är att 80 procent av befolkningen i åldern 20 till 64 år skall ha reguljär sysselsättning 2004. Den samlade politiken inriktas mot detta.

Regeringen och partierna bakom budgetpropositionen för 2004 är överens om vikten att hålla tillbaka den öppna arbetslösheten. Regeringen avser att under 2003 och 2004 noggrant följa utvecklingen på arbetsmarknaden och vidta åtgärder för att pressa ner den öppna arbetslösheten. Inriktningen för 2004 är en bibehållen volym jämfört med 2003.

Sverige riskerar i likhet med många andra europeiska länder att hamna i en situation med allmän arbetskraftsbrist. Huvudorsaken är den demografiska utvecklingen. För att förhindra detta måste hela den inhemska potentiella arbetskraften tas till vara på bästa möjliga sätt.

Riksdagen har beslutat att en parlamentarisk utredning skall tillsättas med syfte att ta fram ett regelverk som medger vidgad arbetskraftsinvandring från länder utanför EU/EES. Utredningen kommer inom kort att tillsättas i enlighet med riksdagens beslut.

En stor utmaning är att skapa förutsättningar så att alla skall få del av den positiva utvecklingen framöver. Det är viktigt att även uppmärksamma skillnader mellan lokala arbetsmarknader men också de inomregionala skillnader som finns, bl.a. i storstadsregionerna. Samtidigt är en av de viktigaste uppgifterna för den samlade politiken att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen.

Det fortsatta arbetet med att ge arbetsmarknadspolitiken en mer tillväxtorienterad inriktning skall koncentreras till sju områden (prop. 2002/03:44 Arbetsmarknadspolitiken förstärks, bet. 2002/03:AU8):

- Fortsatt effektivisering och förbättring av styrning av arbetsmarknadspolitiken.
- Åtgärder för att hålla uppe och öka arbetskraftsutbudet.
- Förbättrad integration för invandrare på arbetsmarknaden.
- Insatser för att få långtidssjukskrivna i arbete.
- Anpassa arbetsmarknadsutbildningen till kraven på arbetsmarknaden.
- Åtgärder för att främja arbetskraftens rörlighet.
- Säkerställande av arbetslöshetsförsäkringens legitimitet.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet. Arbetsmarknadspolitiken skall bidra till uppfyllandet av den regionala utvecklingspolitikens mål. Inom politiken utgör de regionala tillväxtprogrammen de centrala instrumenten för arbetet för en hållbar regional utveckling. De olika aktörerna skall därför inom ramen för de kommande regionala tillväxtprogrammen bidra till att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås.

En av nyckelfaktorerna för tillväxt är att medverka till att underlätta och stimulera omställning och därigenom ökar flexibiliteten på arbetsmarknaden. Vid konkurser drabbas anställda på många sätt. Lönegarantin kan därför utgöra en inkomsttrygghet för den enskilde. Skyddet öppnar möjligheter för arbetskraften att våga söka sig till anställningar inom nyföretagande eller riskbranscher utan att riskera sin inkomst vid en eventuell konkurs.

Det är inte nödvändigtvis staten som skall ombesörja utbetalning av lönegarantin. I andra EU-länder finns andra system och liknande försäkringslösningar har även i Sverige ett annat upplägg. Regeringen har tillsatt en utredning för att se över den långsiktiga finansieringen av lönegarantin.

EU:s sysselsättningsriktlinjer

Genom Amsterdamfördraget lades grunden för EU-ländernas samarbete inom sysselsättningsområdet. EU:s mål är full sysselsättning, samt fler och bättre jobb. Samarbetet bygger på den så kallade öppna samordningsmetoden. Metoden innefattar gemensamma målsättningar och riktlinjer, övervakning och uppföljning med hjälp av indikatorer och rekommendationer samt utbyte av goda exempel mellan medlemsstaterna.

Varje år antas gemensamma sysselsättningsriktlinjer som skall ligga till grund för ländernas nationella sysselsättningspolitik. Länderna presenterar årligen den politik som har förts mot bakgrund av riktlinjerna i nationella handlingsplaner för sysselsättning. Från och med 2003 har sysselsättningsriktlinjerna kraftigt förändrats för att vara mer resultatorienterade. Den breda ansatsen kvarstår dock och riktlinjerna spänner över flera politikområden i syfte att främja sysselsättningen.

4.5 Insatser

4.5.1 Statliga insatser inom politikområdet

Arbetsmarknadspolitikerna är en viktig del av den ekonomiska politiken. Inom arbetsmarknadspolitikerna finns en rad insatser som bidrar till den ekonomiska politikens målsättningar.

Europeiska socialfonden används för att stödja genomförandet av de europeiska sysselsättningsriktlinjerna. Socialfonden delfinansierar därmed också delar av den svenska arbetsmarknadspolitikerna och skall genom sin nyskapande karaktär bidra till att utveckla de arbetsmarknadspolitiska programmen.

I de fall då de arbetsmarknadspolitiska målen, uppgifterna och reglerna är förenliga med andra politikområdens mål och regelverk kan arbetsmarknadspolitikerna bidra till dessa politikområdens måluppfyllelse.

De arbetsmarknadspolitiska programmen

De arbetsmarknadspolitiska programmen är av central betydelse för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden genom bl.a. utbildning eller andra kompetenshöjande insatser. I genomsnitt per månad deltog drygt 117 000 personer i någon form av konjunkturberoende program under 2002.

Arbetsmarknadsutbildning är vid sidan av platsförmedling och arbetslöshetsförsäkringens utformning den viktigaste insatsen för att stärka den enskildes möjligheter till arbete samtidigt som brist på utbildad arbetskraft kan motverkas. Arbetsmarknadsutbildningen är inriktad mot yrken där arbetskraftsbrist råder eller bedöms kunna uppstå och bidrar därmed till en ökad sysselsättning. I genomsnitt deltog cirka 13 000 personer i månaden i någon form av yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning och cirka 16 000 personer i månaden i förberedande arbetsmarknadsutbildning under 2002.

Inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen har regeringen avsatt 120 miljoner kronor under 2002 för folkhögskoleutbildning. Utbildningarna är avsedda för personer inom aktivitetsgarantin. Syftet är att erbjuda en ändamålsenlig studiemiljö och pedagogik som bättre kan möta dem som står långt från arbetsmarknaden och har en kort skolgång flera år tillbaka i tiden.

I varje län finns ett regionalt kompetensråd med representanter för bl.a. länsarbetsnämnden,

länsstyrelsen, näringslivet, arbetstagarorganisationer, kommunförbundet, universitet och högskola. Syftet med kompetensråden är att skapa regionala plattformar för kompetensfrågor.

Aktivitetsgarantin syftar till att minska långtidsarbetslösheten och minska andelen långtidsinskrivna vid arbetsförmedlingarna. Den innebär även att rundgången mellan perioder av öppen arbetslöshet och deltagande i program kan undvikas. Under 2002 deltog cirka 38 000 personer i genomsnitt per månad i olika program inom ramen för aktivitetsgarantin.

Regeringen har avsatt 100 miljoner kronor årligen under perioden 2001 till 2003 för riktade insatser för att öka sysselsättningen bland invandrare. Av dessa medel fick AMS 70 miljoner kronor under 2002 för en satsning på kompletterande högskoleutbildning inom bristyrken för personer med utländsk högskoleutbildning.

Insatser för att bryta ohälsoutvecklingen sker inom en rad politikområden. Arbetsmarknadspolitikerna och den arbetslivsinriktade rehabiliteringen, som bedrivs inom AMV, har en viktig funktion att fylla för de arbetshandikappade.

Regeringen beslutade i december 2001 att ge AMS och RFV i uppdrag att under en treårsperiod förnya den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. Beslutet avsåg tre delprojekt. Regeringen har avsatt totalt 70 miljoner kronor för de tre projekten under 2002 av det under utgiftsområde 10 upptagna anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* Ett av projekten handlar om samverkansformer mellan försäkringskassan och arbetsförmedlingen (projekt Faros) medan de andra två huvudsakligen berör försäkringskassornas inre arbete.

Enligt uppdrag i regleringsbrev för 2003 skall vidare AMV och RFV gemensamt verka för att antalet sjukskrivna arbetslösa som återfår arbetsförmågan och får ett arbete ökar. Gemensamma nationella verksamhets- och handlingsplaner skall utformas för hur försäkringskassorna och länsarbetsnämnderna planerar använda de särskilda medel som regeringen ställt till förfogande för samverkan enligt propositionen Vissa socialförsäkringsfrågor m.m. (prop. 2002/03:2)

AMS och RFV fick av regeringen uppdrag i början av 2003 att föreslå hur den arbetslivsinriktade rehabiliteringen skulle kunna utformas för att stärka arbetslinjen i sjukförsäkringen så att fler sjukskrivna i behov av arbete fortare kan återfå sin arbetsförmåga och få ett arbete. För-

slaget skulle omfatta såväl arbetslösa sjukskrivna som sjukskrivna som har en anställning som de inte kan återgå till och vars rehabiliteringsansvar har överförs till Försäkringskassan. AMS och RFV redovisade uppdraget i juni 2003 som för närvarande är under beredning. Regeringen avser att inhämta synpunkter innan ställning kan tas till ett genomförande.

I 2003 års vårproposition aviserade regeringen att ett anställningsstöd för långtidssjukskrivna skall införas i syfte att underlätta för sjukskrivna med en anställning de inte kan återgå till att få ett nytt arbete.

I början av juni överlämnade regeringen till riksdagen propositionen Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (prop. 2002/03:132). Samordning föreslås kunna ske frivilligt mellan

en försäkringskassa, ett landsting, en länsarbetsnämnd samt en eller flera kommuner. Målgruppen för den föreslagna finansiella samordningen utgörs av människor som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser från flera av de samverkande parterna.

Arbetsmarknadspolitiken skall motverka en könsuppdelad arbetsmarknad, dvs. att kvinnor och män är över- respektive underrepresenterade i olika yrken, och på andra sätt bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden. De arbetsmarknadspolitiska programmen är ett medel i arbetet med denna uppgift.

Tabell 4.2 Arbetsmarknadspolitiska program

	Genomsnittligt antal deltagare per månad								
	2001			2002			2003 ¹		
	Totalt	kvinnor	män	Totalt	kvinnor	män	Totalt	kvinnor	män
Lönebidrag	51 099	19 886	31 213	54 684	21 248	33 436	56 482	22 010	34 471
Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare	5 675	1 266	4 409	6 093	1 402	4 691	6 106	1 426	4 680
Start av näringsverksamhet	6 900	2 805	4 095	7 371	2 893	4 478	6 749	2 618	4 131
Allmänt anställningsstöd	3 672	1 291	2 381	2 944	989	1 956	3 424	1 255	2 169
Förstärkt anställningsstöd (2-årsinskrivna)	10 900	3 866	7 034	7 987	2 955	5 031	6 843	2 560	4 283
Särskilt anställningsstöd, pers fyllda 57 år	1 396	591	804	1 813	776	1 038	1 069	431	638
Förstärkt anställningsstöd (4-årsinskrivna)	2 162	763	1 399	3 981	1 483	2 498	4 342	1 640	2 702
Arbetspraktik	21 253	9 421	11 833	19 302	8 248	11 053	12 875	5 569	7 305
Datortek	4 889	2 727	2 162	4 995	2 681	2 314	3 518	1 799	1 719
Kommunalt program för ungd. under 20 år	3 726	1 924	1 803	3 623	1 807	1 817	3 062	1 541	1 521
Ungdomsgaranti för ungdomar 20-24 år	4 279	1 863	2 415	4 954	2 018	2 936	4 596	1 893	2 703
Arbetslivsinriktad rehabilitering inkl SIUS	5 845	2 733	3 112	6 676	3 163	3 513	5 905	2 891	3 014
Aktiviteter inom vägledning o platsförmedling	17 750	8 141	9 610	22 585	10 760	11 825	21 996	10 409	11 587
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	351	181	170	1 848	1 072	776	1 770	1 008	762
Arbetsmarknadsutbildning	15 132	6 972	8 159	12 984	5 774	7 210	13 535	6 296	7 240
Förberedande utbildning	13 246	7 065	6 180	15 548	7 891	7 657	13 900	7 196	6 704
Samhall	26 000	12 000	14 000	24 386	11 121	13 265	23 798	10 934	12 864

¹ Avser första halvåret 2003.

² Inga nya deltagare efter 2001.

Källa: AMS och Samhall AB

Omställning vid arbetslöshet

Arbetslöshetsersättning lämnas vid arbetslöshet som kompensation för inkomstbortfall eller som grundbelopp. Ett grundläggande villkor för ersättning är att den arbetslöse aktivt söker nytt arbete. I de arbetsmarknadspolitiska programmen lämnas aktivitetsstöd till deltagarna eller

skattereduktion, alternativt bidrag till arbetsgivare.

Reglerna för arbetslöshetsförsäkringen har förändrats från och med den 5 februari 2001 för att effektivisera sökprocessen och stärka arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring samt för att bryta rundgången mellan öppen arbetslöshet och arbetsmarknadspolitiska

program. Arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd återkvalificerar inte längre till nya perioder med arbetslöshetsersättning. Under de första 100 ersättningsdagarna får den arbetslöse begränsa sitt arbetssökande. I de fall då den lokala arbetsmarknaden inte har något att erbjuda så måste den arbetssökande vara beredd att tillämpa normalt sökområde redan inom de 100 första ersättningsdagarna och även vara beredd på att arbetsförmedlingen kommer anvisa till arbete utanför det begränsade sökområdet. Därefter ställs krav på den sökande om både yrkesmässig och geografisk rörlighet. Kravet att söka arbete gäller även för dem som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Lönegarantiersättningen

Förmånsrättsutredningen presenterade sitt betänkande Nya förmånsrättsregler (SOU 1999:1) i januari 1999. Regeringen avlämnade med anledning av detta propositionen Nya förmånsrättsregler (prop. 2002/03:49). Riksdagen fattade beslut i frågan den 5 juni 2003. Syftet med reformen är bl.a. att underlätta för företag att genomföra företagsrekonstruktion i stället för att gå i konkurs. Det är också meningen att kreditgivning och kredituppföljning ytterligare inriktas på ett projekts utsikter till lönsamhet, att insolvenshanteringen sker mer skyndsamt och att oprioriterade borgenärer får bättre utdelning vid konkurser. För lönegarantin innebär reformen att det högsta belopp som kan lämnas per person görs värdebeständigt och höjs till fyra prisbasbelopp, för närvarande 157 600 kronor, samt att den längsta ersättningstiden förlängs. Löneförmånsrätten som lönegarantin bygger på kommer dock i viss mån att begränsas. Det kommer dessutom i fortsättningen inte att vara möjligt att finansiera fortsatt drift under konkurs med lönegarantiersättning. Om arbetstagarerna skall arbeta för konkursboet, skall konkursboet kunna bära kostnaderna.

I samband med att propositionen lades fram konstaterades att beredningsunderlaget inte var tillräckligt i fråga om förslaget om att införa lönegaranti vid företagsrekonstruktion. Regeringen avsåg att återkomma till riksdagen i frågan efter att ha hämtat in det kompletterande beredningsunderlag som krävs. Regeringen har i promemorian Lönegaranti vid företagsrekonstruktion (Ds 2003:17) lämnat överväganden i frågan. Promemorian remissbehandlas för närvarande.

Rådets direktiv 80/987/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens har reviderats. Ett ändringsdirektiv (2002/74/EEG) har antagits. Ändringen är bl.a. föranledd av att EG-domstolen i ett antal domar behandlat så kallade transnationella situationer, dvs. när insolvensförfarandet inleds i en annan medlemsstat än den där arbetet utförs. Direktivet skall vara implementerat före den 8 oktober 2005. Ett arbete för att förbereda detta har inletts i Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Statskontoret har haft i uppdrag att se över administrationen av lönegarantin, vilket redovisades i rapporten En samlad administration av lönegarantin (1999:20). Rapporten har remissbehandlats. Den kommer att ingå som underlag i den utredning som tillsatts för att föreslå en ny modell för lönegarantins finansiering (se avsnitt 4.8).

Europeiska socialfonden

Den övergripande strategin för Europeiska socialfondens mål 3 i Sverige, och för motsvarande del av mål 1, är att stärka individens ställning på arbetsmarknaden genom kompetensutveckling av såväl arbetslösa som sysselsatta. Även andra insatser som kompletterar och utvecklar den nationella sysselsättningspolitiken och som stödjer genomförandet av den europeiska sysselsättningsstrategin skall göras.

Mål 3-programmet är indelat i fyra insatsområden. Insatsområdet Kompetensutveckling för sysselsatta syftar till att genom verksamhetsrelaterad kompetensutveckling bidra till förnyelse och flexibilitet på arbetsplatserna. Insatsområdet Ökad anställbarhet och företagarganda omfattar aktiva åtgärder för att stärka de grupper som står utanför arbetsmarknaden genom hjälp till egen försörjning, utbildning och jobbrottation eller till att starta eget företag. Insatsområdet Integration, mångfald och jämställdhet syftar till att integrera personer med utländsk bakgrund och göra funktionshindrade delaktiga i arbetslivet. Även särskilda insatser för att minska könssegregeringen på arbetsmarknaden skall göras. Insatsområdet Lokal utveckling är riktat till regionala och lokala aktörer och syftar till att skapa sysselsättning på lokal nivå, bl.a. i den sociala ekonomin. Samtliga insatsområden skall genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv.

Mål 3 omfattar under programperioden 2000–2006 cirka 24 miljarder kronor, varav social-

fondsmedlen inklusive den s.k. resultatreserven uppgår till cirka 6,6 miljarder kronor.

Från programmets start i oktober 2000 t.o.m. juli 2003 har totalt 35 000 projekt beslutats. Dessa omfattar totalt 924 000 deltagare, varav 500 000 kvinnor och 424 000 män. Insatsområdet Kompetensutveckling för sysselsatta svarar för merparten av projekten och deltagarna. Övriga insatsområden, vilka främst avser arbetslösa, omfattar under samma period totalt 112 000 deltagare, fördelade på 2 200 beslutade projekt.

Gemenskapsinitiativet Equal syftar till att genom transnationellt samarbete främja nya metoder för att motverka all slags diskriminering och ojämlikhet i anknytning till arbetsmarknaden, vad avser såväl arbetslösa som sysselsatta. Equal skall fungera som en experimentverkstad för den europeiska sysselsättningsstrategin. Ett övergripande mål för det svenska Equal-programmet är ett arbetsliv utan diskriminering och ojämlikhet och som är präglad av mångfald. I en första ansökningsomgång är 46 projekt, s.k. utvecklingspartnerskap, verksamma. Den genomsnittliga budgeten uppgår till cirka 17 miljoner kronor. Parallellt med projektverksamheten pågår på såväl nationell som europeisk nivå ett arbete för att sprida resultaten och för att påverka de strukturer m.m. som bidrar till diskriminering. Detta arbete organiseras i tematiska grupper för att i högre grad kunna generalisera erfarenheterna och resultaten av de nya metoder som utvecklats inom programmet.

En andra och sista ansökningsomgång inom Equal skall utlysas under 2004.

Försöksverksamheten med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län

Försöksverksamheten med vidgad samordnad länsförvaltning på Gotland fortsätter till och med 2006. Försöksverksamheten innebär att länsarbetsnämndens och skogsvårdstyrelsens arbetsuppgifter sedan 1998 ingår i den verksamhet som länsstyrelsen ansvarar för. Länsstyrelsen har i regleringsbrevet för 2003 fått i uppdrag att med anledning av försöksverksamheten med samordnad statlig länsförvaltning, redovisa initiativ och insatser i verksamheten som varit ett resultat av sådana sektorsövergripande bedömningar som försöksverksamheten möjliggjort.

4.5.2 Insatser utanför politikområdet

Inom utbildningspolitiken görs insatser som påverkar arbetsmarknadspolitiken.

Riksdagen har beslutat om ett riktat statsbidrag till den kommunala vuxenutbildning som infördes den 1 januari 2003. Samtidigt ersattes det särskilda utbildningsbidraget av ett nytt rekryteringsbidrag till vuxna (prop. 2001/02:161, bet. 2001/02:UbU15, rskr. 2001/02:312). Avsikten med rekryteringsbidraget, som lämnas under högst 50 veckor, är att rekrytera kortutbildade vuxna som antingen är eller riskerar att bli arbetslösa. Det är kommunerna som prövar om den sökande har förutsättningar att få bidraget, men kommunerna skall också verka för att samråd sker med arbetsförmedlingen eller andra parter så att bidraget kommer dem till del som också har det största behovet av kompetensutveckling.

Insatser inom integrationspolitiken

Inom integrationspolitiken görs insatser för att förbättra introduktionen av nyanlända i syfte att de skall försörja sig själva och bli delaktiga i samhället. Introduktionsutredningen överlämnar inom kort sitt betänkande till regeringen. Regeringen planerar att under våren 2004 återkomma med en proposition till riksdagen.

Lagen (1999:130) om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning har stärks som ett led i genomförandet av EG-direktiven (2000/43/EG och 2000/78/EG). Den nya lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering som trädde i kraft den 1 juli 2003 ger ett effektivt skydd mot diskriminering på grund av bl.a. etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning. Diskrimineringsförbudet gäller i fråga om bl.a. arbetsmarknadspolitisk verksamhet, varor, tjänster och bostäder, socialtjänsten, socialförsäkringen och hälso- och sjukvård. Till följd av den nya lagen gjordes vissa ändringar i lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet som innebär bl.a. att lagen även gäller när en arbetsgivare beslutar om eller vidtar åtgärder som rör yrkespraktik, utbildning eller yrkesvägledning.

Integrationsverket har fått regeringens uppdrag att stimulera etnisk mångfald i arbetslivet. Verket skall prioritera insatser som möjliggör för personer med utländsk bakgrund och högskoleexamen att konkurrera på likvärdiga villkor för

att få ett arbete, bedriva informationsinsatser, samt stimulera kommunernas mångfaldsarbete.

Integrationsverket har också fått regeringens uppdrag att följa upp det uppdrag som de statliga myndigheterna har att upprätta handlingsplaner för etnisk mångfald. Integrationsverket skall också sprida goda exempel från detta arbete till arbetsgivare inom alla sektorer.

Integrationsverket har tecknat överenskommelse med sju arbetsmarknadsorganisationer i syfte att främja lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter i svenskt arbetsliv. Överenskommelsen är ett steg i stävandena att underlätta integration och mångfald på den svenska arbetsmarknaden och arbetslivet. Arbetet handlar både om att ta tillvara alla kompetens som finns i landet och om att riva ned strukturella och andra diskriminerande hinder.

4.6 Resultatbedömning

4.6.1 Resultat

För budgetåret 2002 angavs följande mål för arbetsmarknadspolitiken:

- En väl fungerande arbetsmarknad med full sysselsättning och god ekonomisk tillväxt. Resultatredovisningen utgår från arbetsmarknadspolitiken uppgifter:
- medverka till en effektiv matchningsprocess med korta vakans- och söktider,
- öka de arbetslösas kunskaper,
- stödja dem som har svårast på arbetsmarknaden,
- underlätta och stimulera omställning på arbetsmarknaden med arbetslöshetsförsäkringen.

Tabell 4.3 Kvantitativa mål för AMV och Samhall AB budgetåren 2001, 2002 och 2003¹

	2001		2002			2003 ¹	
	Mål	Resultat	Mål	Resultat	Bedömning	Mål	Resultat
AMV							
Arbete efter Arbetsmarknadsutbildning	70%	59%	70%	61%	Ej uppnått	70%	68%
Långtidsinskrivna ²	40 000	44 600	42 000	41 000	Uppnått	37 000	37 900
Antal i särskilda program för arbetshandikappade	57 000	57 000	59 000	60 800	Uppnått	60 000	62 600
Övergångar från lönebidrag till osub. arbete skall öka			28%	27%	Ej uppnått		
Omrövningsbeslut för lönebidrag skall ha en lägre bidragsnivå			Bidragsnivån har minskat från 63,8% till 62,8%		Uppnått		
Samhall AB							
Sysselsättning (miljoner timmar)	31,0	29,8	28,5	28,3	Ej uppnått	27,3	14,2
Rekrytering av prorerade grupper	40%	43%	40%	45%	Uppnått	40%	28%
Övergångar till reguljära arbetsmarknaden	5%	5,7%	5%	5%	Uppnått	5%	4,6%

¹ Resultaten för 2003 bygger på halvårsdata.

² Sökande som varit inskriven på arbetsförmedlingen i mer än 2 år. Långtidsinskrivningen bryts av arbete som varar mer än 30 dagar.

Källa: AMS och Samhall AB

Medverka till en effektiv matchningsprocess med korta vakans- och söktider

Utifrån regeringens mål har AMS valt att kvantifiera och formulera målet att minst 80 procent av arbetsgivarna skall ha fått tillräckligt med ar-

betssökande för att kunna anställa. Målet skall uppnås som ett genomsnitt för hela året. Målet mäts genom AMS månatliga enkätundersökningar till ett urval av arbetsgivare. För 2003 har AMS höjt målnivån till 83 procent.

Under 2002 anmäldes över 472 000 lediga platser till den offentliga arbetsförmedlingen. Jämfört med 2001 är det en minskning med drygt 2 000 platser. Under de första åtta månaderna 2003 har antalet nyanmälda lediga platser fortsatt att minska. Jämfört med 2002 är minskningen drygt 35 000 platser. Samtidigt har dock drygt 10 000 fler personer lämnat arbetsförmedlingen för att de fått arbete.

Andelen arbetsgivare som angav att de fått tillräckligt med sökande för att kunna anställa uppgick till 82 procent under 2002. Det är en förbättring med fem procentenheter jämfört med året innan. AMS bedömning är att förbättringen är en effekt dels av minskad efterfrågan på arbetskraft, dels av att arbetsförmedlingarna lyckats bättre med matchningen mellan arbetsökande och lediga platser.

En indikator som AMS framhåller är att över 90 procent av arbetsgivarna var nöjda med hanteringen av de order som man lämnat till arbetsförmedlingarna, enligt AMS arbetsgivarundersökning. Användningen av AMS tjänster på Af Internet har också fått en allt större betydelse ur arbetsgivarsynvinkel. Nya applikationer har införts under 2002 där tjänsten "Annonsera direkt" svarar för 40 procent av alla lediga jobb som anmäls till arbetsförmedlingen. Vid EU-konferensen, European Government Conference, den 7–8 juli i år i Italien fick arbetsförmedlingen ett hedersomnämmande för sin lättanvända och funktionella jobbsökarservice på Internet.

Arbetsmarknadsutbildning

Arbetsmarknadsutbildningen är ett centralt instrument för att stimulera yrkesmässig rörlighet och därmed motverka brist på arbetskraft.

Enligt AMS har arbetsmarknadsutbildningen inriktats främst mot vård och omsorg, industri och transportsektorn. Arbetsmarknadsutbildningen utnyttjades minst för yrken som normalt kräver akademisk utbildning, eftersom arbetsmarknadsutbildningen endast i begränsade fall får beviljas för längre utbildningar.

Under flera år har ett av målen för AMV varit att andelen personer som fått arbete 90 dagar efter avslutad yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning skall uppgå till 70 procent. Målet har aldrig uppnåtts av AMV, men resultaten har kontinuerligt förbättrats.

Under 2002 uppgick andelen personer som fått arbete efter avslutad utbildning till 61 pro-

cent, vilket är två procentenheter högre än föregående år. Första halvåret 2003 var genomsnittet 68 procent. Även de regionala skillnaderna i resultaten har minskat under 2003. Andelen utomnordiska medborgare som fått arbete efter avslutad utbildning var 55 procent. Motsvarande siffra var för arbetshandikappade 43 procent under 2002.

AMS bedömning är att de förbättrade resultaten i huvudsak beror på ökad fokusering på utbildningar med inriktning på yrken där det råder brist på arbetskraft och aktiva förmedlingsinsatser i slutet av utbildningen.

Under 2002 befann sig i genomsnitt 13 000 personer i arbetsmarknadsutbildning varje månad. Jämfört med året innan är det en minskning med drygt 2 000 deltagare. Männerna dominerar antalsmässigt i arbetsmarknadsutbildningen, vilket förklaras av att arbetslösheten har varit högre bland män.

Det är fler deltagare i den förberedande utbildningen än i arbetsmarknadsutbildningen totalt. Under 2002 deltog 15 000 personer i förberedande utbildning i genomsnitt per månad, en ökning med drygt 2 000 från föregående år. Ökningen förklaras med att det finns ett stort behov av sådana utbildningar i aktivitetsgarantin. Fortfarande är övergången från förberedande till arbetsmarknadsutbildning låg.

Arbetsmarknadspolitiken skall motverka en könsuppdelad arbetsmarknad, dvs. att kvinnor och män är olika representerade i olika yrken. De arbetsmarknadspolitiska programmen är ett medel i arbetet med att genomföra denna uppgift. Kvinnornas andel av de konjunkturberoende programmen var 45 procent under 2002, dvs. större än deras andel av de arbetslösa. Under 2002 tilldelades 28 miljoner kronor för projekt som syftar till att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden s.k. brytprojekt. Medlen har använts till projekt inom ramen för de utvecklingsområden som lagts fast av AMS för 2002. Resultaten visar att 21 procent av deltagarna fått arbete. Kvinnor har i högre grad än män fått arbete efter deltagandet i brytprojekt. Inriktningen av arbetet med deltagare i brytprojekten är att stimulera till ett för kvinnor respektive män otraditionellt yrkesval genom vägledning och olika former av förberedande och orienterande program.

Samarbetet inom ramarna för de regionala tillväxtavtalen har regionalt givit en ökad fokus på arbetskraftsförskningsfrågorna och flera

länsarbetsnämnder framhåller samarbetet om kompetensfrågor som framgångsrikt. Bland annat upplevs arbetet bidra till förbättrade möjligheter att marknadsanpassa arbetsmarknadsutbildningarna till näringslivets behov.

Deltidsarbetslöshet

I takt med en minskad arbetslöshet har även deltidsarbetslösheten minskat. Inom vårdsektorn där deltidsarbetslösheten är vanligast har minskningen varit kraftigast. I slutet av 2002 hade deltidsarbetslösheten inom vård och omsorg i stort sett halverats jämfört med november 1999. Majoriteten av de deltidsarbetslösa är kvinnor.

AMS har på varje länsarbetsnämnd utsett kontaktpersoner som ansvariga för att olika insatser genomförs för att minska deltidsarbetslösheten. Det s.k. HELA-projektet, där fem myndigheter samverkar kring arbetet med att minska deltidsarbetslösheten fortsätter. Regeringen har avsatt 50 miljoner kronor för 2003.

För 2004 är 100 miljoner kronor avsatt, medel som kan användas för avslutning, avveckling och utvärdering av projektet under 2005.

Statskontoret har fått i uppdrag att belysa organisationsstrukturen med flera myndigheter som utifrån sina kompetensområden skall samverka kring uppgiften att minska deltidsarbetslösheten. Statskontoret redovisar i sin rapport (Stk 2003:17) att HELA-projektet byggts upp i enlighet med regeringens uppdrag både när det gäller organisation och verksamhet. De myndigheter som ingår i projektet är alla delaktiga och deras kompetenser utnyttjas och syns i det arbete som utförts. Den kritik som Statskontoret riktar mot projektet är svårigheterna att komma igång med verksamheten vilket medfört att förbrukningen av medel i initialskedet varit lågt.

Det kan ha sin förklaring i att beslutsprocessen är betydligt längre när flera myndigheter skall samverka och att det är viktigt att ta med sådant i bedömningen när en särskild organisation upprättas för ett uppdrag.

Tabell 4.4 Arbetsmarknadspolitiska program

	Andel i arbete 90 dagar efter avslutat program (%)								
	2001			2002			2003 ¹		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Lönebidrag	21	18	23	19	17	20	18	17	18
Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare	27	29	26	24	26	23	21	26	20
Start av näringsverksamhet	76	76	77	78	78	79	80	80	79
Allmänt anställningsstöd	62	64	61	58	63	55	59	64	57
Förstärkt anställningsstöd (2-års-inskrivna)	35	41	32	55	58	54	48	54	45
Särskilt anställningsstöd, personer fyllda 57 år	17	21	14	22	19	23	51	54	49
Förstärkt anställningsstöd (4-års-inskrivna)	24	29	21	26	31	24	45	51	42
Arbetspraktik	36	37	35	40	40	40	39	40	38
Datortek	26	27	24	27	28	26	25	27	24
Kommunalt program för ungdomar under 20 år	43	47	40	43	45	40	40	44	37
Ungdomsgaranti för ungdomar 20-24 år	39	40	39	40	41	39	37	39	35
Arbetslivsinriktad rehabilitering inkl. SIUS	35	32	38	37	33	40	33	31	36
Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling	32	30	33	31	30	33	30	30	30
Arbetsmarknadsutbildning	59	62	57	61	63	60	67	69	66
Förberedande utbildning	26	29	23	25	28	22	26	31	21

¹ Avser första halvåret 2003.

Källa: AMS

Sökaktivitet

Både AMS och SCB för statistik över de arbetslösas sökintensitet. Båda källorna visar på låg sökintensitet. Många arbetslösa lägger ner mindre än en timme i veckan på att söka jobb eller söker inte något jobb alls. IFAU har under året i sin rapport Deltagarna i aktivitetsgarantin (2002:11) redovisat sökaktiviteten hos deltagarna i aktivitetsgarantin. Undersökningen bekräftar den låga sökintensiteten bland deltagarna. Över hälften uppgav även att de inte deltagit i någon jobbsökarkurs.

Andelen som brukar söka arbete utanför sin hemort minskade något under 2002 enligt AMS undersökning. Minskningen sker från en redan låg nivå. Fortfarande uppgår nio av tio i SCB:s arbetskraftsundersökning att de inte sökt något arbete utanför hemorten under senaste veckan. AMS registerdata visar på en marginell geografisk vidgning efter 100 ersättningsdagar och att andelen som söker interlokalt var relativt konstant mellan 2001 och 2002. Av IFAU:s ovan nämnda rapport om deltagarna i aktivitetsgarantin framgår att en femtedel uppmanats att vidga sitt sökande geografiskt av arbetsförmedlingen. Drygt hälften hade uppmanats att vidga sitt sökande yrkesmässigt.

Hösten 2002 tillsattes en utredare som skulle se över de arbetsmarknadspolitiska instrumenten för att främja geografisk rörlighet (dir. 2002:80). Ett betänkande (Ökad rörlighet för sysselsättning och tillväxt, SOU 2003:37) lämnades till regeringen i maj 2003 och remissbehandlas för närvarande.

Handlingsplanen är ett viktigt instrument för att få en effektiv sök- och matchningsprocess. AMS målsättning under 2002 var att 75 procent av de arbetsökande skulle ha en handlingsplan.

Målet mäts för gruppen arbetslösa och personer i arbetsmarknadsprogram med minst tre månaders anmälningstid hos arbetsförmedlingen. Under 2002 uppgav 67 procent att de hade en handlingsplan. Av dessa uppgav 74 procent att handlingsplanen var ett bra stöd. Enligt AMS sökandeundersökning leder handlingsplanen till mer aktivitet, bland såväl sökande som förmedlare. Andelen som uppgav att de har en handlingsplan har ökat under första halvåret 2003.

Stödja dem som har svårast på arbetsmarknaden*Långtidsinskrivna*

Det genomsnittliga antalet långtidsinskrivna uppgick till 41 000 per månad under 2002. Målet på högst 42 000 långtidsinskrivna har därmed uppnåtts.

Minskningen av långtidsinskrivna har varit likartad för både män och kvinnor. För åldersgruppen 60 till 64 år har antalet varit konstant och därmed har deras andel av de långtidsinskrivna ökat från 21 till 27 procent.

Även antalet långtidsinskrivna ungdomar i åldern 18 till 24 år har legat på en stabil nivå. Under perioden juni 2002 till juni 2003 har antalet långtidsinskrivna ungdomar endast ökat med drygt 90 personer.

Procentuellt har de långtidsinskrivna med arbetshandikapp minskat i samma utsträckning som de långtidsinskrivna totalt. Andelen långtidsinskrivna med arbetshandikapp är dock fortfarande hög, 29 procent det första halvåret 2003.

För de långtidsinskrivna med utomnordiska medborgarskap är minskningen något större än för de långtidsinskrivna totalt sett. Andelen utomnordiska medborgare av samtliga långtidsinskrivna är nio procent.

Tabell 4.5 Antalet långtidsarbetslösa och långtidsinskrivna samt deras andel av samtliga arbetslösa respektive samtliga inskrivna i respektive grupp

	Långtidsarbetslösa ¹						Långtidsinskrivna ²					
	2001		2002		2003 ³		2001		2002		2003 ³	
	Antal	(%) ⁴	Antal	(%) ⁴	Antal	(%) ⁴	Antal	(%) ⁵	Antal	(%) ⁵	Antal	(%) ⁵
Totalt	38 174	(20)	34 055	(18)	40 049	(20)	49 013	(17)	41 082	(14)	38 069	(13)
- Kvinnor	15 790	(18)	13 738	(17)	15 515	(18)	19 706	(15)	16 878	(13)	15 815	(13)
- Män	22 384	(21)	20 317	(19)	24 534	(21)	29 307	(19)	24 203	(15)	22 255	(13)
18 – 19 år	383	(6)	366	(6)	391	(7)	2	(0)	2	(0)	2	(0)
- Kvinnor	162	(5)	152	(5)	165	(7)	1	(0)	0	(0)	1	(0)
- Män	221	(6)	213	(6)	226	(7)	2	(0)	2	(0)	1	(0)
20 – 24 år	2 927	(11)	3 024	(11)	4 909	(16)	1 091	(3)	910	(2)	977	(2)
- Kvinnor	1 102	(10)	1 108	(10)	1 718	(14)	358	(2)	294	(2)	308	(2)
- Män	1 824	(12)	1 916	(12)	3 191	(18)	733	(3)	616	(3)	670	(3)
25 – 54 år	18 491	(15)	18 192	(15)	23 455	(17)	28 632	(15)	22 951	(12)	21 459	(11)
- Kvinnor	7 615	(13)	7 240	(13)	9 091	(16)	11 024	(13)	9 154	(11)	8 796	(10)
- Män	10 876	(16)	10 951	(16)	14 364	(18)	17 608	(18)	13 797	(13)	12 663	(12)
55-	16 359	(46)	12 463	(42)	11 278	(37)	19 288	(38)	17 219	(37)	15 631	(34)
- Kvinnor	6 903	(47)	5 230	(44)	4 532	(38)	8 323	(38)	7 429	(38)	6 710	(35)
- Män	9 457	(46)	7 233	(42)	6 746	(36)	10 965	(38)	9 789	(37)	8 921	(33)
Totalt	38 160	(20)	34 044	(18)	40 032	(20)	49 013	(17)	41 081	(14)	38 069	(13)
Arbetshandikappade	5 478	(30)	4 279	(28)	4 956	(27)	13 464	(36)	11 181	(32)	10 482	(29)
- Kvinnor	2 325	(29)	1 762	(27)	2 032	(26)	5 965	(35)	5 035	(31)	4 857	(29)
- Män	3 153	(31)	2 517	(29)	2 924	(29)	7 500	(37)	6 145	(32)	5 626	(29)
Utomnordiska medborgare	2 981	(17)	2 693	(17)	3 122	(18)	4 823	(18)	3 767	(14)	3 492	(14)
- Kvinnor	1 137	(15)	984	(15)	1 135	(16)	1 782	(15)	1 403	(12)	1 360	(12)
- Män	1 845	(18)	1 709	(18)	1 987	(20)	3 041	(20)	2 363	(16)	2 133	(15)

¹ Personer, 25 år eller äldre, som varit arbetslösa under mer än sex månader. Personer under 25 år räknas som långtidsarbetslösa när de varit arbetslösa mer än 100 dagar.

² Sökande som varit inskriven på arbetsförmedlingen i mer än 2 år. Långtidsinskrivningen bryts av arbete som varar mer än 30 dagar.

³ Avser första halvåret 2003.

⁴ Andel av det totala antalet arbetslösa i respektive grupp.

⁵ Andel av det totala antalet inskrivna i respektive grupp.

Källa: AMS

Anställningsstöden

Anställningsstöden riktar sig till personer som är långtidsarbetslösa eller långtidsinskrivna vid arbetsförmedlingen. Under 2002 hade sammanlagt 16 700 personer i genomsnitt per månad en anställning med anställningsstöd. Detta är en minskning med 1 400 personer jämfört med 2001.

IFAU har bl. a. i rapporten Vad vet vi om den svenska arbetsmarknadspolitikens sysselsättningseffekter? (2002:08) konstaterat att arbetsgivarstöd hör till de arbetsmarknadspolitiska stödformer som har störst positiva individeffekter i termer av framtida sysselsättnings- och

inkomstmöjligheter. Undanträngningseffekterna är emellertid stora, men undanträngningen är önskvärd eftersom syftet med anställningsstöden är att främja sysselsättning bland långtidsinskrivna. Det är därför viktigt att endast de som står långt ifrån en reguljär anställning kan omfattas av stödet. AMS uppföljning av de individer som avslutat en anställning med de olika anställningsstöden under 2002 visar att andelen deltagare i anställningsstöd som hade arbete 90 dagar efter avslutad stödperiod var 55 procent. Motsvarande siffra för övriga program var 34 procent. Effekterna av anställningsstöden för 2002 är goda.

En oroväckande stor andel av anställda med anställningsstöd förefaller dock inte uppfylla föreskrivna villkor vad gäller arbetslöshets- och inskrivningstider vid arbetsförmedlingen. Ett frågetecken är också den stora andelen korta anställningar med hjälp av det utökade, förstärkta stödet.

Den översyn som genomförs av anställningsstöden inom Regeringskansliet (Näringsdepartementet) syftar till att öka effektiviteten och prioritera dem som har svårast att få en reguljär anställning utan stöd.

Aktivitetsgarantin

Det genomsnittliga antalet deltagare per månad i aktivitetsgarantin ökade från 32 000 år 2001 till 38 000 år 2002.

Den uppföljning, som AMS kontinuerligt gör av samtliga, som sedan starten i augusti 2000 deltagit i aktivitetsgarantin i minst 6 månader, visade i april 2003 att 31 procent fått arbete, varav 15 procent heltidsarbete utan arbetsmarknadspolitiskt stöd, 3 procent deltidsarbete utan stöd och 13 procent arbete med stöd. Dessutom hade 3 procent lämnat garantin för reguljär utbildning och 15 procent slutat av andra skäl. Övriga var fortfarande aktuella på arbetsförmedlingen, flertalet inom aktivitetsgarantin.

Av de långtidsinskrivna på arbetsförmedlingen deltog fjärde kvartalet 2002 i genomsnitt per månad 46 procent i program inom aktivitetsgarantin. Motsvarande andel 2001 var 36 procent.

IFAU har i rapporten Deltagarna i aktivitetsgarantin (2002:11) följt upp utfallet genom att låta deltagarna bedöma programmet och dess innehåll. I rapporten undersöks bland annat den individuella handlingsplanens roll, tätheten i den arbetssökandes kontakter med arbetsförmedlingen och intensiteten i deltagarnas arbetssökande. Rapporten visar att målsättningen med aktivitetsgarantin i vissa avseenden inte uppnåtts. Kontakterna mellan deltagarna och arbetsförmedlingen uppges av deltagarna i många fall vara låg. En så hög andel som 39 procent av deltagarna kände inte till att de hade en handlingsplan. Enligt AMS har andelen som känner till att de har en handlingsplan ökat till strax under 90 procent i juni 2003.

Deltagarna sökte vid undersökningstillfället inte arbete i någon större utsträckning och det var vanligare att de minskat än att de vidgat sitt geografiska och yrkesmässiga sökområde sedan

de börjat i aktivitetsgarantin. IFAU:s rapport visar att den innehållsliga kvaliteten i aktivitetsgarantin är bristfällig. AMS har sedan aktivitetsgarantin införts systematiskt arbetat med att höja kvalitén på insatserna inom garantin. Enligt AMS har kvaliteten också ökat, men den kan bli bättre. Det arbete som pågår inom AMS för att säkra kvaliteten i garantin måste därför ges högre prioritet framöver.

Arbetshandikappade

På regeringens uppdrag genomför Statistiska centralbyrån (SCB), i samverkan med AMS vartannat år en tilläggsundersökning till SCB:s ordinarie arbetskraftsundersökningar (AKU) om de funktionshindrades situation på arbetsmarknaden. Undersökningen som avser det fjärde kvartalet 2002 visar att mer än en miljon människor mellan 16 och 64 år i Sverige har något funktionshinder. Var tionde individ i Sverige i åldrarna 16 till 64 år bedömer att de har något funktionshinder som också innebär att deras arbetsförmåga är nedsatt.

Av dem med funktionshinder deltar 68 procent i arbetskraften, vilket skall jämföras med 77 procent i befolkningen totalt. Lägst deltagande i arbetskraften har personer med nedsatt arbetsförmåga där andelen är 57 procent. Sysselsättningen bland de funktionshindrade uppgår till 65 procent, vilket är att jämföra med 77 procent för dem som inte har något funktionshinder. Av de funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga är endast 53 procent sysselsatta. En intressant uppgift är att andelen funktionshindrade företagare motsvarar genomsnittet för befolkningen.

Under 2002 hade 60 800 personer en anställning med lönebidrag eller skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare i genomsnitt per månad och därmed har AMV uppnått regeringens målsättning (minst 59 000 personer). AMS menar att den kraftiga ökningen av lönebidrag kan ses mot bakgrund av en fokusering på målet och en effektiv organisation av medarbetare som arbetat med lönebidrag. En annan viktig faktor är en medveten satsning på att skapa och utveckla goda arbetsgivarkontakter. Det finns stora regionala skillnader i lönebidragsvolymen i relation till den totala obalansen, dvs. antalet öppet arbetslösa och deltagare i program.

Andelen övergångar från anställning med lönebidrag till osubventionerat arbete uppgick till 2,7 procent under 2002. Det är en marginell minskning från en redan låg nivå 2001. Detta be-

ror enligt AMS på det försämrade konjunkturläget samt relativt många nya beslut om lönebidrag under 2002. En annan förklaring är den ökade andelen projekt- och andra visstidsanställningar, som medför att det blivit svårare att få en fortsatt anställning. Under perioden januari – april 2003 har övergångarna till arbete ökat marginellt i jämförelse med motsvarande period 2002.

Den genomsnittliga bidragsnivån för omprövade lönebidragsbeslut under 2002 har minskat jämfört med bidragsnivån före omprövningen. Minskningen uppgick till 1 procentenhet vilket skall jämföras med 1,4 procentenheter 2001. Under första halvåret 2003 har minskningen av bidragsnivåerna vid omprövning blivit något större än under 2002 och uppgick till 1,2 procentenheter.

Samhall AB har under 2002 uppfyllt i stort sett samtliga krav från staten. Samhalls försäljning minskade 2002 med 11 procent jämfört med 2001. Samhall hade svårt att bibehålla sysselsättningsvolymen men hamnade nära sysselsättningsmålet om 28,5 miljoner arbetstimmar. Under 2002 sysselsatte Samhall arbetshandikappade anställda under 28,3 miljoner arbetstimmar. Undersysselsättning är ett betydande problem i verksamheten. Antalet anställda med arbetshandikapp var vid årets utgång 24 400 personer. Av dessa var drygt 11 000 kvinnor.

För övrigt har Samhall uppfyllt statens mål för verksamheten. Ett av dessa är att minst 40 procent av dem som rekryteras till Samhallkoncernen tillhör någon av de prioriterade grupperna utvecklingsstörda, psykiskt sjuka och personer med flera handikapp. Under 2002 kom 45 procent av de anställda arbetshandikappade från någon av de prioriterade grupperna.

Även målet att uppnå 5 procent övergångar från Samhall till reguljärt arbete utanför bolaget uppnåddes. Andelen arbetshandikappade anställda som övergick till en anställning på den öppna arbetsmarknaden minskade från 5,7 procent (1 400 personer) 2001 till 5,0 procent (1 200 personer) 2002. Av dem som övergick till anställning utanför Samhall gjorde 74 procent detta med hjälp av lönebidrag.

De anställda med arbetshandikapp i Samhall som övergår till annat arbete utanför Samhall har rätt att återvända till sin anställning i Samhall inom 12 månader. Av dem som övergick till arbete utanför Samhall 2001 har 33 procent återvänt inom 12 månader.

Samhall skall redovisa de insatser som har gjorts för att öka andelen arbetshandikappade kvinnor som lämnar bolaget till reguljärt arbete. Andelen kvinnor av dem som övergick till arbete utanför Samhall var endast 35 procent samtidigt som kvinnorna utgjorde 46 procent av de anställda. Detta innebär dock en liten förbättring i förhållande till 2001 då 33 procent av övergångarna utgjordes av kvinnor. Samhall har satt in en särskild punkt i den mångfaldsplan som utarbetats för 2002 för att öka andelen övergångar för kvinnor.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Den förväntade ökade efterfrågan på arbetskraft ställer krav på att även grupper som står långt från arbetsmarknaden genom arbetslivsinriktad rehabilitering skall ges stöd för att kunna återgå till ett reguljärt arbete.

Detta gäller förutom funktionshindrade bl.a. många långtidssjukskrivna.

I den delrapportering som AMS och RFV lämnat till regeringen i augusti 2003 om det treåriga uppdraget att förnya den arbetslivsinriktade rehabiliteringen framgår, vad gäller samverkansprojektet Faros, att projektet givit såväl AMS som RFV viktiga erfarenheter av metoder för att välja ut deltagare till insatser samt av vilka förutsättningar som behövs för ett effektivt arbetssätt och samarbete. Pilotverksamheten bedöms av AMS och RFV som fortsatt värdefull för att utveckla metoder och bygga upp kunskap. Verksamheten skall i första hand var inriktad på målgruppen arbetslösa sjukskrivna men även formerna för hur sjukskrivna, med anställning de inte kan återgå till skall kunna komma i åtnjutande av arbetsförmedlingens kompetens och kontaktnät skall prövas under pilotverksamheten. Av rapporten framgår att denna s.k. sekundärgrupp inte varit lätt för försäkringskassan att identifiera. En slutrapport skall lämnas till regeringen i februari 2005.

I den rapport som RFV, enligt uppdrag i regleringsbrev, lämnade till regeringen den 30 juni 2003 med uppföljning av samverkan inom rehabiliteringsområdet framgår att de nationella handlingsplaner för samverkan inom den arbetslivsinriktade rehabiliteringen som RFV och AMS haft i uppdrag av regeringen av upprätta, beräknas resultera i att 8 100 arbetslösa sjukskrivna kommer att kunna erbjudas service.

Integration

Efter arbetslöshetstoppen 1996, då arbetslösheten var 18 procent bland de utrikes födda under andra halvåret, har arbetslösheten bland utrikes födda minskat kraftigt även om en viss ökning skett senaste året. Under första halvåret 2003 låg den på 10,6 procent. Arbetslösheten bland utrikes födda är högre bland män än bland kvinnor. Under första halvåret 2003 var 11,8 procent av männen och 9,2 procent av kvinnorna arbetslösa.

När konjunkturen vände 1997 bröts en långvarig negativ sysselsättningstrend. Sysselsättningsgraden för utländska medborgare hade då sjunkit sedan mitten av 1970-talet (statistik finns ej för denna period vad avser utrikes födda). Sysselsättningsgraden för utrikes födda steg mellan 1997 och 2003 snabbare än för befolkningen som helhet. Sysselsättningsgraden bland utlandsfödda uppgick under det första halvåret 2003 till 56 procent vilket kan jämföras med 76 procent för personer som alltid haft svenskt medborgarskap. Ökningen var lika stor för män som för kvinnor totalt sett. Under 2002 och 2003 sjönk dock sysselsättningen något. Under det senaste året är det männen som stått för hela minskningen. Sysselsättningsgraden är dock fortfarande högre bland män än bland kvinnor (nära 5 procentenheter).

En viktig förklaring till den positiva utvecklingen under senare år är förstas den allmänna konjunkturutvecklingen. En annan är de särskilda insatser som gjorts för denna grupp.

Enligt AMS har de extra resurser som tillförts storstadsregionerna för personalförstärkningar inneburit att fler handläggare har kunnat avsätta mer tid för den individuella servicen men också för kollektiva insatser, t.ex. jobbsökaraktiviteter.

Uppföljningar av arbetsmarknadspolitiken inom storstadspolitiken visar också att sysselsättnings- och arbetslöshetsutvecklingen varit särskilt positiv i de områden som varit föremål för storstadspolitiska satsningar.

AMS analyser av utvecklingen av obalanserna i berörda stadsdelar ger en motsvarande positiv bild. I en rapport till regeringen i oktober 2002 framhöll AMS att antalet personer som är arbetslösa eller i program under året minskat i de stadsdelar som omfattas av de lokala utvecklingsavtalen medan obalansen har ökat i övriga delar av de berörda kommunerna. Skillnaderna mellan olika bostadsområden var dock fortfarande mycket stora.

Under 2002 har 2 230 personer omfattats av den särskilda satsningen på kompletterande utbildningar för personer med utländsk högskoleexamen inom olika bristyrken. Utbildningarna har i huvudsak varit inriktade mot vårdyrken såsom läkare, sjuksköterskor och apotekspersonal. Utbildning med inriktning mot läraryrken har också varit omfattande. Den största andelen deltagare har dock deltagit i olika förberedande insatser, såsom kartläggning/validering, nivåbedömning och yrkessvenska. Kurskostnaderna har uppgått till 77 miljoner kronor, vilket innebär att AMV överträffat regeringens krav på att använda minst 70 miljoner kronor för detta ändamål. I december 2002 var mer än hälften av deltagarna kvar i utbildning. Av dem som under året avslutat arbetsmarknadsutbildning inom utbildningssatsningen var 71 procent i arbete 90 dagar efter utbildningens slut vilket kan jämföras med genomsnittet för all arbetsmarknadsutbildning som uppgick till 61 procent. För gruppen utomnordiska medborgare var resultatet 57 procent. Resultatet för utbildningssatsningen överträffade därmed också regeringens mål att minst 70 procent skall ha ett arbete 90 dagar efter avslutad arbetsmarknadsutbildning. Satsningen på kompletterande utbildning för högskoleutbildade invandrare har således varit framgångsrik.

Av deltagarna i utbildningssatsningen 2002 var 62 procent kvinnor. Kvinnorna hade dessutom fått arbete i större omfattning än männen efter avslutad arbetsmarknadsutbildning.

Inom aktivitetsgarantin har personer med utländskt medborgarskap varit representerade ungefär i nivå med deras andel av de långtidsinskrivna vid arbetsförmedlingen (8 respektive 9 procent).

Underlätta och stimulera omställning på arbetsmarknaden med arbetslöshetsförsäkringen

I samband med att ersättningsreglerna i arbetslöshetsförsäkringen förändrades under 2001 genomförde AMS en omfattande informations- och utbildningssatsning. Satsningen genomfördes i form av endagskonferenser för arbetsförmedlare, företrädare för arbetslöshetskassorna, fackliga organisationer och kommuner. Över 7 000 förmedlare deltog. Satsningen har fortsatt under 2002 då drygt 900 förmedlare har deltagit i konferenser om handlingsplanernas roll i kontrollfunktionen. Parallellt med dessa utbildningssatsningar har även det tekniska stödet utveck-

lats. Under 2002 har ett nytt interaktivt system för utformningen av handlingsplaner utvecklats. Systemet skall förbättra underlagen för arbetsförmedlingarnas bedömningar och ställningstaganden.

För att få en bild av effekterna av förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen följer regeringen hur de arbetslösas sökbeteende utvecklas, bl.a. genom tillägsfrågor i SCB:s arbetskraftsundersökningar. Frågorna tar sikte på antalet timmar som den arbetssökande lägger ner på att söka arbete, antalet arbetsgivarkontakter på och utanför hemorten samt vilka sökkanaler som används. Andelen som använder fler än en sökkanal har ökat något sedan reglerna ändrades. Sökintensiteten är dock låg.

Regeringen har också gett AMS uppdraget att kontinuerligt redovisa effekterna av regelförändringarna i arbetslöshetsförsäkringen. Enligt AMS redovisning har antalet meddelanden om ifrågasatt ersättningsrätt ökat sedan våren 2001. Under 2002 lämnades drygt 4 100 sådana meddelanden, jämfört med närmare 3 600 meddelanden under 2001. Benägenheten att ifrågasätta rätten till arbetslöshetsersättning varierar mellan olika län. Andelen varierar mellan 0,5 procent till 5,7 procent per arbetslös.

Riksdagen och regeringen har tidigare berört frågan om att många människor i dag inte kan få del av det ekonomiska skydd vid arbetslöshet som arbetslöshetsförsäkringen ger, t.ex. nytillträdande på arbetsmarknaden (prop. 1999/2000:139, bet. 2000/01:AU5). Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har genomfört en undersökning av dem som i mars 2002 var registrerade som arbetssökande vid arbetsförmedlingen i syfte att kartlägga vilka grupper som saknar arbetslöshetsersättning.

Av de personer som var arbetslösa i slutet av mars 2002 hade 70 procent uppburit inkomstrelaterad ersättning och 6 procent grundbelopp men inte inkomstrelaterad ersättning, någon gång under perioden februari-juni 2002. Andelen som inte fått någon ersättning under samma period uppgick till 24 procent, vilket motsvarade cirka 40 000 personer. Av dessa hade dock cirka 34 000 personer uppburit arbetslöshetsersättning någon gång sedan 1999. En övervägande andel har därmed omfattats av arbetslöshetsförsäkringen. Bland dem som inte fått ersättning under den undersökta perioden återfinns personer som inte hann vara arbetslösa tillräckligt länge för att

börja få ersättning efter karenstid eller avstängningsperioden, felkodade eller sjukskrivna.

Undersökningen visar att sannolikheten att uppbära ersättning är lägre bland ungdomar och personer med utländskt medborgarskap bosatta i Sverige samt för personer med relativt kortare arbetslöshetstider. Detta beror till stor del på att ungdomar och utländska medborgare i stor utsträckning är nytillträdande på arbetsmarknaden och därmed inte uppfyller arbetsvillkoret. Vidare medför karenstid och avstängningsreglerna att arbetslösa under den första tiden av arbetslöshetsperioden inte får arbetslöshetsersättning.

Lönegarantiersättningen

Lönegarantiersättningen skall utgöra ett skydd om arbetsgivaren går i konkurs och den anställde har utestående lönefordringar. Antalet företagskonkurser ökade med 10 procent under första halvåret 2003 jämfört med motsvarande period 2002. Antalet anställda i företag i konkurs ökade med 4 procent under första halvåret 2003 jämfört med motsvarande period 2002. Antal anställda i företag i konkurs har minskat kraftigast inom databranschen och ökat mest inom byggindustrin under denna period.

Tabell 4.6 Förändring av antal anställda i företag i konkurs, första halvåret 2003 jämfört med första halvåret 2002

	januari – juni 2003
Datakonsulter och dataservicebyråer	-41
Företagsservicefirmor	-8
Byggindustrin	+19
Hotell och restaurang	+9
Detaljhandeln	-3

Källa: ITPS

Antal personer som fått lönegarantiersättning har ökat kraftigt under de senaste åren. Det gäller också den genomsnittliga ersättningen per person, inklusive arbetsgivaravgift, även om ökningen inte var lika kraftig under första halvåret 2003 jämfört med hela budgetåret 2002.

Tabell 4.7 Statistik kring lönegarantiersättningen

	2000	2001	2002	Första halvåret 2003
Antalet företagskonkurser	6 700	7 400	7 900	4 500
Antalet anställda berörda av företagskonkurser	17 000	24 100	26 900	14 500
Antalet personer med lönegarantiersättning	19 400	26 700	28 700	15 000
Genomsnittlig ersättning per person	45 000	57 500	63 200	63 500

Källa: ITPS och Kammarkollegiet

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal genomförs i enlighet med de av EG-kommissionen fastställda programdokumenten för perioden 2000–2006. I dessa anges såväl kvantitativa som kvalitativa mål för programmen. Övervakningskommittéerna har till uppgift att bl.a. löpande följa upp resultaten och föreslå de eventuella anpassningar som behövs för att uppnå målen. En s.k. halvtidsöversyn skall dessutom göras utifrån dels eventuella förändringar i den sociala och ekonomiska situationen på arbetsmarknaden, dels resultaten av de oberoende halvtidsutvärderingarna. I denna översyn kan övervakningskommittéerna föreslå förändringar av programdokumenten och av genomförandet av programmen i övrigt. Halvtidsutvärderingarna för mål 3 och Equal slutrapporteras den 30 november respektive den 30 september 2003. Förslag till förändringar av programdokumenten skall överlämnas till EG-kommissionen senast den 31 mars 2004.

Inom mål 3-programmet har flertalet kvantitativa mål för perioden 2000–2002, vilka avser antal beslutade projekt och deltagare, överträffats. Undantaget är åtgärden Jobbrotation inom insatsområdet Ökad anställbarhet och företagarganda. Andelen beslutade socialfondsmedel inom mål 3 ligger i nivå med plan.

I en s.k. interimrapport inom ramen för halvtidsutvärderingen av Equal har den förberedande fasen av den första ansökningsomgången inom programmet redovisats. Utvärderarna anser bl.a. att indikatorer och ett ändamålsenligt system för utvärdering och uppföljning bör utvecklas omgående. Vidare bör Svenska ESF-rå

det inför lanseringen av nästa ansökningsomgång inom Equal selektivt välja ut vilka som bör nås av informationen. Även tydligare kriterier för urvalet av projekt bör utarbetas.

4.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har granskat årsredovisningarna för AMV, Svenska ESF-rådet och IFAU. Revisionsberättelserna som överlämnats till regeringen är utan invändning. Årsredovisningarna har upprättats i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisningar m.m., regleringsbrev och övriga beslut för myndigheterna.

Omdömet för AMV i Ekonomistyrningsverkets (ESV) bedömning av ekonomiadministrationen i den s.k. EA-värderingen var "tillfredsställande".

Svenska ESF-rådet har fått EA-värdet "fullt tillfredsställande".

RRV konstaterar i revisionsrapporten för Svenska ESF-rådet att de redovisade uppgifterna om utbetalade socialfondsmedel inte överensstämmer med verkligt utbetalade belopp enligt AMS årsredovisning. RRV anser det angeläget att Svenska ESF-rådet snarast tar upp frågan med AMS så att Svenska ESF-rådets projektredovisningssystem alltid innehåller korrekt information om de utbetalningar som AMS har gjort. Enligt Svenska ESF-rådets svar till RRV kan problemen avhjälpas med en exakt utbetalningsinformation från AMS varje månad och rådet kommer på nytt ta upp frågan med AMS.

4.8 Analys och slutsatser

I början av 1990-talet fick arbetsmarknadspolitiken verka i en situation med ett kraftigt fall i selsättningen och en hög arbetslöshet. Den stabiliseringspolitiska börda som lades på arbetsmarknadspolitiken i kombination med det statsfinansiella läget gjorde att insatserna då mer kom att präglas av kvantitet än kvalitet. Detta var nödvändigt i den situation som då rådde. Det handlade bl.a. om att via en snabb aktivering se till att de arbetslösa fortsatte att vara aktiva och attraktiva på arbetsmarknaden. Alternativet hade sannolikt varit att många slagits ut från arbets-

marknaden med de sociala konsekvenser som det medfört och att de arbetslösa hade haft svårt att konkurrera om de lediga arbeten som fanns.

När konjunkturen mer långsiktigt vände uppåt i slutet av 1990-talet steg sysselsättningen kraftigt utan att inflationen tog fart. Att många arbetslösa behållit sin anknytning till arbetsmarknaden och kunde konkurrera om de lediga jobb som då uppstod bidrog sannolikt till detta.

Samtidigt som konjunkturen vände uppåt lades också arbetsmarknadspolitiken om från kvantitet till kvalitet eller från praktikåtgärder till matchning och utbildning, dvs. mot en mer tillväxtfrämjande inriktning samtidigt som insatserna för dem som har svårast att få ett jobb stärktes, bl.a. via införandet av aktivitetsgarantin. Förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen som gjordes samtidigt syftade till att stärka dess roll som omställningsförsäkring. I kombination med aktivitetsgarantin innebar förändringarna att rundgången mellan åtgärder och perioder med arbetslöshetsersättning kunde brytas.

Efter några års vikande konjunktur står vi nu inför en konjunkturuppgång. Det är fortfarande osäkert exakt när den kommer och hur kraftig den blir, men det är viktigt att arbetsmarknadspolitiken har en tydlig tillväxtinriktning och en hög effektivitet när arbetskraftsefterfrågan väl ökar. Detta gäller inte minst mot bakgrund av den demografiska förändring som vi står inför. Regeringen har satt upp målet att andelen reguljärt sysselsatta i befolkningen i åldern 20 – 64 år skall öka till 80 procent 2004.

Arbetsmarknadspolitiken måste än tydligare inriktas mot huvuduppgifterna platsförmedling, insatser för att motverka brist på arbetskraft och åtgärder för de personer som har särskilda svårigheter att få ett arbete. Samtidigt måste arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring säkerställas. Arbetsmarknadspolitiken måste bli mer individinriktad samtidigt som den leder till förbättrad sökaktivitet bland de arbetslösa och arbetsutbudet stimuleras. Arbetslinjen skall upprätthållas.

För att få genomslag för denna inriktning av politiken måste målen för arbetsmarknadspolitiken vara tydliga. Regeringen har föreslagit att det övergripande målet för arbetsmarknadspolitiken skall revideras så att det inte uppstår oklarheter om vad arbetsmarknadspolitiken skall uppnå.

Arbetsmarknadspolitikens måluppfyllelse

Regeringens bedömning är att målet för arbetsmarknadspolitiken, en väl fungerande arbetsmarknad med full sysselsättning och god ekonomisk tillväxt, till stora delar har uppnåtts under 2002.

Huvuduppgiften för arbetsmarknadspolitiken är att bidra till en effektiv matchning på arbetsmarknaden.

Regeringen gav våren 2002 AMS i uppdrag att utveckla en metod för övervakning av matchningseffektivitet. Arbetet resulterade i en övervakningsmodell baserad på s.k. matchningsfunktioner.

AMS presenterar årligen i februari resultaten för den senaste rullande femårsperioden. Ingen statistiskt signifikant förändring av matchningseffektiviteten kunde påvisas vid det senaste rapporttillfället.

Ytterligare en metod för att studera matchningseffektivitet är att undersöka sambandet mellan antalet vakanser och antalet arbetslösa, s.k. Beveridgekurvor. Det finns ett fåtal aktuella studier om svensk matchning med Beveridgekurvor som metod. Resultaten avviker inte i något väsentligt avseende från de som kommer från AMS övervakningsmodell.

Matchningseffektivitet är dock svårsmätbart. Det är många olika faktorer som bestämmer om matchningen på en arbetsmarknad fungerar bra eller dåligt. Konjunkturläget, geografisk och yrkesmässig rörlighet, arbetsgivares subjektiva uppfattning om arbetslösas kompetens, arbetslösas sökintensitet, är bara några exempel på faktorer som inverkar. Att isolera just arbetsmarknadspolitikens effekter på matchningens effektivitet av är knappast möjligt att göra. Eftersom matchning är centralt för arbetsmarknadens funktion är det trots detta nödvändigt att med flera olika metoder tidigt försöka upptäcka förändringar i matchningseffektivitet.

De mål regeringen har satt upp för AMV har till stora delar uppnåtts. Arbetsförmedlingarna har bidragit till att arbetsgivare fått efterfrågad arbetskraft, dels genom direkt matchning mellan arbetssökande och arbetsgivare, dels via de tjänster som finns tillgängliga för arbetsgivare och arbetssökande via Internet. Trots konjunkturavmattningen har andelen som får arbete efter avslutad arbetsmarknadsutbildning ökat. I juni och juli redovisar AMS månadsresultat som ligger över målsättningen att 70 procent skall ha ett

arbete inom 90 dagar efter avslutad arbetsmarknadsutbildning.

Arbetsförmedlingarna har vidare gjort avsevärda insatser som inneburit att långtidsinskrivna har minskat under 2002 och i början av 2003. Utflödet från aktivitetsgarantin har ökat under 2002. Även insatser för arbetshandikappade har prioriterats. Under 2003 har AMS satt ytterligare fokus på att öka övergångarna från lönebidrag till osubventionerat arbete.

De regionala skillnader som finns i resultaten för samtliga mål har minskat. Regeringens bedömning är att de insatser som gjorts inom AMV för att förbättra resultaten börjar ge effekt. Förändringen sker dock i vissa fall från en låg nivå och det är nödvändigt att AMS bl.a. förbättrar sina resultat avseende arbets sökandens sökintensitet. Detta arbete måste fortsätta och intensifieras. Även AMS arbete med att förbättra analysen av verksamhetsresultaten och hur respektive länsarbetsnämnd bidrar till detta måste prioriteras.

En halvering av deltidsarbetslösheten inom vård och omsorg uppnåddes i januari 2003. Även inom barnomsorg, hotell- och restaurang samt handel sker en minskning dock inte lika kraftfullt som inom vård- och omsorg. AMS uppdrag fortsätter att påverka arbetsgivare inom alla sektorer på arbetsmarknaden att erbjuda heltidsanställningar för dem som vill. Därtill finns det sk. HELA-projektet som har till uppgift att fördela medel till arbetsplatser som vill pröva nya arbetssätt för deltidsarbetslösa som vill få möjlighet att gå upp i arbetstid.

Regeringens mål för Svenska ESF-rådet är att myndigheten skall säkerställa ett korrekt och effektivt genomförande av mål 3 och Equal i enlighet med programdokumenten och de målsättningar som där anges. Flertalet kvantitativa målsättningar för mål 3 för perioden 2000 – 2002 har överträffats, vilket visar på ett i flera avseenden väl genomfört arbete av Svenska ESF-rådet. Det har dock framkommit brister i handläggningsrutinerna, inklusive den finansiella kontrollen, avseende mål 3 och Equal. Mot denna bakgrund har ett arbete påbörjats inom Svenska ESF-rådet och AMS för att förstärka den finansiella kontrollen av utbetalningarna av socialfondsmedel inom programmen. Dessutom avser regeringen att uppdra till Ekonomistyrningsverket att granska de berörda ekonomiska rutinerna. I övrigt bedömer regeringen det angeläget att Svenska ESF-rådet vidtar fortsatta åtgärder för

kvalitetssäkring av bl.a. besluten om projekt inom mål 3 och Equal. I halvtidsutvärderingarna och halvtidsöversynen av programmen kan Svenska ESF-rådets handläggningsrutiner m.m. också komma att beröras.

Effektivare styrning av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

En tydligare målstruktur skapar bättre förutsättningar för en effektiv styrning av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten med minskade regionala resultatskillnader. Under 2003 har åtgärder vidtagits för att få en mer strategisk och analyserande uppföljningsdialog mellan AMS och Regeringskansliet. Regeringen utgår från att AMS kommer att vidta ytterligare åtgärder som stärker uppföljningen och analysen av de arbetsmarknadspolitiska insatserna, inklusive bättre analyser av resultaten utifrån de olika förutsättningar som finns i landets regioner.

Arbetsmarknadspolitiken är komplex och skall bidra till effekter inom flera andra politikområden. I vissa fall kan gränserna uppfattas som otydliga vilket i sin tur leder till att det blir svårt att avgöra vilka insatser och åtgärder som skall prioriteras. Detta kan leda till ineffektiv medelsanvändning som bidrar till incitament som motverkar politikområdets mål. Därmed kan analysen av effekterna av gjorda insatser försvåras. Detta har också påtalats av Riksdagens revisorer i deras granskningsrapport (RR 2002/03:2). Det finns ingen enkel lösning på hur målen skall formuleras och vilka indikatorer som bäst fångar upp effekterna. Regeringen anser att nuvarande målstruktur kan uppfattas som otydlig och svår. Regeringen har därför sett över mål och struktur för arbetsmarknadspolitiken, se avsnitt 4.3 Mål. Regeringen anser det viktigt att även AMS tar till sig Riksdagens revisorers kritik och vidtar åtgärder. Regeringen kommer att följa AMS förändringsarbete och hur detta förbättrar resultaten.

För att förbättra styrningen av AMV har regeringen vidtagit åtgärder under 2003. Dessa åtgärder skall utvecklas och kompletteras under 2004. Uppföljningen och resultatdialogen med AMV har fått en mer strategisk inriktning under 2003, denna utveckling kommer att fortsätta under 2004. Inom ramen för uppföljningen mellan regeringen och myndigheten finns förutsättningar för en dialog om t.ex. vilka mål som skall gälla för myndigheten. Regeringen avser att vidta insatser för att implementera målen och den nya målstrukturen inom AMV under 2004 och där-

med öka kännedomen om de arbetsmarknads- politiska målen. Regeringen avser också att ge AMS i uppdrag att inhämta och redovisa länsarbetsnämndernas resultat och analyser. Detta skapar bättre förutsättningar att analysera de regionala skillnader som finns i förutsättningar och resultat utifrån regeringens mål och AMS medelsfördelning. Regeringen förutsätter också att man inom AMV:s organisation utbyter och tar till vara olika lokala metoder för att nå bra resultat. Ett viktigt led i att förbättra matchningsprocessen är att gjorda regelförändringar inom arbetslöshetsförsäkringen får fullt genomslag bland annat genom en enhetlig regeltillämpning. Arbetslöshetstiderna skall därigenom förkortas. Arbetsförmedlingarnas tillämpning av reglerna i arbetslöshetsersättningen måste också bli mer enhetliga. I detta sammanhang kommer den nya myndigheten Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen att ha stor betydelse genom sitt uppdrag att bl.a. följa upp arbetsförmedlingarnas arbete för de arbets sökande som har arbetslöshetsersättning.

En enhetlig och rättvis tillämpning förutsätter att undantagsregler används ytterst sparsamt. AMS skall ges i uppdrag att redovisa användningen av undantag i förordningar och föreskrifter. Regeringen avser ändra i berörda förordningar för att begränsa användningen av undantag vid prövning av anställningsstöd.

Förbättra arbetsmarknadens funktionssätt

För att kunna möta efterfrågan på arbetsmarknaden måste de arbetsmarknadspolitiska instrumenten och åtgärderna utvecklas och bättre anpassas till olika gruppers och individers behov och förutsättningar. Viktiga steg i denna riktning togs i och med de förslag som lämnades i den arbetsmarknadspolitiska propositionen Arbetsmarknadspolitiken förstärks (prop. 2002/03:44, bet. 2002/03:AU8) i februari 2003. Bland annat föreslogs försöksverksamhet med arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare, bristyrkesutbildning för anställda och förändringar i reglerna för det särskilda anställningsstödet. Platsförmedlingen är det viktigaste instrumentet som arbetsförmedlingen har för alla grupper och individer som är arbetslösa.

Sökaktivitet

Ett viktigt led i att förbättra matchningsprocessen är att beslutade regelförändringar i arbetslös-

hetsförsäkringen får fullt genomslag. Den yrkesmässiga och geografiska rörligheten är låg och bör öka. Arbets sökandet är påfallande lågt hos många öppet arbetslösa och bland dem som är i olika arbetsmarknadspolitiska program. Andelen som inte sökt något jobb under den senaste veckan, dvs. andelen passiva arbets sökande, uppgår till 54 procent. En större andel av kvinnorna (59 procent) är passiva arbets sökande jämfört med männen (51 procent). Enligt regeringens bedömning är det angeläget att öka och förbättra de arbets sökandes sökaktivitet såväl bland dem som är öppet arbetslösa som för dem som deltar i program. Sökaktiviteten kan inte endast mätas kvantitativt eftersom en alltför ensidig betoning på ett sådant mått kan leda till att de arbets sökande avkrävs ett slentrianmässigt sökande. Regeringen betonar att sökaktiviteten också skall vara hög samt att kraven på de arbetslösa att visa att de är aktiva i sitt sökande ökar. Den individuella handlingsplanen är här ett viktigt instrument och AMS bör utarbeta rutiner så att planerna innehåller en överenskommelse dels om hur sökaktiviteten skall utformas för respektive individ och dels om hur åtagandet skall följas upp. Även i övrigt måste kvaliteten på de individuella handlingsplanerna förbättras och den arbets sökandes delaktighet ökas. I handlingsplanen skall även den sökandes skyldigheter enligt arbetslöshetsförsäkringen framgå. Arbetsförmedlingen måste arbeta mer och bättre med denna centrala fråga.

Även om mycket kan och måste göras för att förbättra matchningsprocessen är det regeringens bedömning att den har utvecklats i positiv riktning. Antalet arbets sökande som fått arbete har i år ökat för första gången på fem år och nära 8 000 fler personer har lämnat arbetsförmedlingen för att de fått ett arbete under de första sju månaderna under 2003 jämfört med samma period 2002 samtidigt som antalet vakanser minskat med cirka 10 procent. Detta samtidigt som antalet nyanmälda platser minskade mer än tidigare.

Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal skall ha en nyskapande karaktär och utgör en arena för att utveckla bl.a. de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. AMS och Svenska ESF-rådet har i en gemensam rapport till regeringen redovisat vidtagna och planerade åtgärder för att sprida och ta till vara erfarenheterna av socialfondsinsatserna. Regeringen anser att det är väsentligt att detta arbete fortgår.

Regeringen följer kontinuerligt de insatser som AMS vidtar för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden genom att öka sökintensiteten bland de arbetssökande. AMS kommer under hösten att presentera ett åtgärdsprogram för hur handläggarnas arbete med att ställa krav på och följa upp de arbetssökandes sökaktiviteter kan göras mer enhetligt och rättssäkert. Därigenom ökar också legitimiteten i arbetslöshetsförsäkringen. Åtgärdsprogrammet kommer att påbörjas under hösten 2003. Regeringen kommer att följa upp att åtgärdsprogrammet får ett snabbt och betydande genomslag i organisationen.

Regeringen har uppdragit åt Statskontoret att utvärdera hur de individuella handlingsplanerna, som upprättas gemensamt av arbetsförmedlingen och den arbetssökande, används, hur denna användning stödjer en enhetlig tillämpning av reglerna i arbetslöshetsförsäkringen samt vilken betydelse handlingsplanerna har för den arbetssökandes möjligheter att få arbete. I uppdraget ligger att analysera och ge förslag till förbättringar om hur, regeringens och riksdagens intentioner i fråga om aktivt arbetssökande och rätten till arbetslöshetsersättning, skall tillämpas av arbetsförmedlingarna i förhållande till den individuella handlingsplanen.

Anställningsstöd

Resultaten av anställningsstöden för 2002 får bedömas som goda, framför allt för det allmänna och det förstärkta stödet. För det utökade förstärkta och det särskilda anställningsstödet är resultaten i termer av arbetsplaceringar sämre. En minskad efterfrågan på arbetskraft under 2002 har sannolikt inverkat på möjligheterna att få till stånd fortsatt anställning efter stödets upphörande och nya anställningar med anställningsstöd. Mot bakgrund av den ökade förekomsten av undantag från gällande tidsgränser för arbetslöshet, tid i program och inskrivningstid för anställda med anställningsstöd, bedömer regeringen att en uppstramning är nödvändig av villkoren och tillämpningsbestämmelserna i syfte att stöden kommer de arbetssökande till del som har störst behov av dem. Sådana regeländringar kommer att genomföras under 2004.

Start av näringsverksamhet

Behovet av samordning och effektivisering av statliga insatser inom det näringspolitiska området är stort. Regeringen tillsatte därför 2001 en utredare som skulle lämna förslag till inriktning,

effektivisering och organisering av statens insatser för företagsutveckling på regional nivå (Insatser för tillväxt och företagsutveckling på regional nivå, dir. 2001:103). Utredaren lämnade sitt betänkande, Företagsutveckling på regional nivå (SOU 2002:101), i november 2002.

Även om stöd till start av näringsverksamhet är ett arbetsmarknadspolitiskt program har stödet näringspolitiska effekter, framför allt avseende tillkomsten av nya företag. Stödet kan också ha negativa näringspolitiska effekter i form av konkurrenssnedvridning. Det är viktigt att samordningsmöjligheter tas till vara så att stödets effekter inom alla berörda politikområden utnyttjas. För att öka stödets positiva arbetsmarknadspolitiska och näringspolitiska effekter och minimera dess negativa effekter skall en samordning övervägas mellan exempelvis handläggningen av ALMI:s företagarlån och stöd till start av näringsverksamhet.

Ungdomar

Den öppna arbetslösheten bland ungdomar i åldern 16–24 år har under en femårsperiod sjunkit med 3,1 procentenheter. Ungdomsarbetslösheten var som lägst 2000 då den uppgick till 7,9 procent. Sedan dess har den öppna arbetslösheten bland ungdomar börjat stiga och för år 2002 låg årsgenomsnittet på 40 900 öppet arbetslösa ungdomar, eller 8,7 procent av arbetskraften i gruppen. Under första halvåret 2003 uppgick den genomsnittliga arbetslösheten bland ungdomar till 44 200 personer eller 9,6 procent av arbetskraften i gruppen. En förklaring till att antalet öppet arbetslösa ungdomar ökar är att antalet ungdomar i program minskar. Resurserna för konjunkturberoende program minskades under 2003 jämfört med 2002. Vidare tyder rapporter från kommunerna på att det har skett en viss minskning av antalet platser inom den kommunala vuxenutbildningen totalt sett. Till viss del beror detta på att kunskapslyftet som särskilt projekt upphört och ersatts med ett riktat bidrag till kommunal vuxenutbildning, vilket infördes den 1 januari 2003. Även antalet långtidsarbetslösa ungdomar ökar. Det förklaras huvudsakligen av att färre ungdomar är i olika program.

AMS kommer att under september månad i år lämna förslag om hur antalet långtidsarbetslösa ungdomar skall halveras inom ett år.

I budgetpropositionen för budgetåret 2002 (prop. 2001/02:1) aviserades att det kommunala

ungdomsprogrammet och ungdomsgarantin skulle omprövas under 2002 med intentionen att avveckla båda programmen den 1 januari 2003. I den senaste utvärderingen av ungdomsgarantin baserad på data från 1997–1998 framkommer inga bevis för att åtgärden förbättrade ungdomarnas utsikter på arbetsmarknaden. Formerna för och kvaliteten i olika åtgärder för ungdomar kan behöva utvecklas och ansvarsfördelningen förtydligas. Arbetsmarknadspolitikens inriktning för ungdomar måste emellertid beakta förändringar i gymnasieskolan. Gymnasiekommittén redovisade sitt slutbetänkande i januari 2003. Under våren 2004 kommer regeringen att lämna en proposition om gymnasieskolan och i samband med denna är det regeringens avsikt att ta ställning till ungdomsprogrammens framtid.

Integration

Arbetsmarknadspolitikerna har en viktig roll att spela för att nå de integrationspolitiska målen. Det gäller inte minst regeringens mål om att sysselsättningsgraden för utrikes födda skall öka och successivt närma sig 80-procentsmålet under mandatperioden. Detta mål ansluter till det mål som satts inom ramen för EU:s sysselsättnings-samarbete, om att senast 2010 ha uppnått en i enlighet med nationella mål och definitioner betydande minskning i varje medlemsstat av arbetslösheten bland mindre gynnade personer.

Regeringen bedömer att följande områden inom arbetsmarknadspolitikerna, utifrån gällande regelverk och uppsatta mål för arbetsmarknadspolitikerna, är av strategisk betydelse i arbetet för att bidra till att de integrationspolitiska målen kan nås.

Det krävs fortsatta ansträngningar för att anpassa den generella arbetsmarknadspolitiska verksamheten till alla, oavsett etnisk eller kulturell bakgrund. Bland annat behöver ytterligare metodutveckling ske, t.ex. inom ramen för den försöksverksamhet med arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare just startat den 1 september 2003. Metodutveckling kan, i bred samverkan mellan olika aktörer, även ske inom ramen för Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal. Det är också viktigt att det instrument som arbetsmarknadsutbildningen utgör används på ett effektivt sätt. Här kan den försöksverksamhet med bristyrkesutbildning för redan anställda som infördes i juli 2003 skapa

nya möjligheter när det gäller att få personer att hitta arbete i nivå med sin utbildning.

Tillräckliga personalresurser måste tillförsäkras arbetsförmedlingarna i de mest utsatta storstadsområdena där det bor många invandrare och sysselsättningen ligger på låga nivåer. De medel som under flera års tid avsatts för personalförstärkningar syftande till att särskilt stärka ställningen på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund kommer att finnas kvar.

Samverkan under den nyinvandrades första tid i Sverige mellan i första hand arbetsförmedlingen, kommunerna och Migrationsverket behöver utvecklas och förbättras. Inom kort överlämnas Utredningen om mottagande och introduktion av flyktingar och andra nyanlända sitt betänkande till regeringen.

Samverkan mellan olika offentliga aktörer och det privata näringslivet behöver utvecklas i arbetet för integration av invandrare på arbetsmarknaden. En arbetsgrupp med företrädare för Regeringskansliet och Svenskt Näringsliv har etablerats med uppgift att föreslå bl.a. åtgärder med detta syfte. Arbetsgruppen skall avrapportera sitt uppdrag senast den 30 december 2003.

Insatser inom ramen för storstadspolitiken

Regeringen anförde i den ekonomiska vårpropositionen 2003 att storstadspolitiken erfarenheter skulle tas till vara och omvandlas till ordinarie strukturer. Statliga myndigheter skall ges tydliga mandat och riktlinjer för att storstadspolitiken tvärssektoriella mål skall uppnås. Det arbete som redan påbörjats inom berörda länsarbetsnämnder måste mot denna bakgrund vidareutvecklas.

AMS har till regeringen redovisat att det enligt länsarbetsnämnderna successivt har utvecklats en betydande samsyn mellan länsarbetsnämnden/arbetsförmedlingen och respektive kommun när det gäller behoven i de berörda stadsdelarna. Samsynen har i hög grad redan resulterat i gemensamma strategier kring nödvändiga insatser. Storstadssatsningens över tiden märkbara förskjutning mot arbetsmarknadsfrågor har fördjupat samarbetet. Det är viktigt att utvecklingen av samverkan mellan länsarbetsnämnder/arbetsförmedlingar och berörda kommuner fortsätter.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Behovet av insatser från den arbetslivsinriktade rehabiliteringen inom arbetsmarknadsverket är stort. AMS har redovisat att de samlade personalresurserna för arbetslivsinriktad rehabilitering

utgjorde 1 640 årsarbetare 2002 vilket motsvarade närmare 20 procent av AMV:s totala personalresurser. Regeringen har vid flera tillfällen betonat vikten av att resurserna för arbetslivsinriktad rehabilitering säkerställs och även fortsättningsvis utformas på ett sådant sätt att de svarar mot de behov som utsatta grupper har.

De insatser som regeringen initierat för att möta en ökad efterfrågan på AMV:s rehabiliteringstjänster har starka inslag av samverkan med andra rehabiliteringsaktörer. Sedan 1998 har AMS, Riksförsäkringsverket, Socialstyrelsen och Arbetsmiljöverket regeringens uppdrag att samverka för att få till stånd en effektivare användning av tillgängliga resurser inom rehabiliteringsområdet. Samverkansperspektivet återspeglas också i att flera av de uppdrag som regeringen lämnat till AMS inom rehabiliteringsområdet har varit uppdrag även för RFV.

Det treåriga uppdraget till AMS och RFV om förnyelse av rehabiliteringen fortsätter under 2004. Enligt regeringens direktiv skall de metoder, arbetsätt m.m., som utvecklas inom ramen för förnyelsearbetet, och som visar sig verkningfulla, spridas successivt och skall senast vid utgången av 2004 tillämpas fullt ut i hela landet.

De utökade resurser för rehabilitering i samverkan, som möjliggjorts genom förslagen i propositionen Vissa socialförsäkringsfrågor m.m. (prop. 2002/03:2), har inneburit en utökad service till sjukskrivna arbetslösa. AMS och RFV planerar för att drygt 8 000 personer skall erbjudas service under 2003. Fortsatt höga ambitioner är angelägna även för 2004.

De möjligheter till frivillig finansiell samordning, som regeringen föreslagit i propositionen Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (prop. 2002/03:132) skall gälla från och med 2004, syftar till en effektivare användning av samverkande aktörers samlade resurser.

Den starka tonvikt på samverkan mellan AMS och RFV som präglar den arbetslivsinriktade rehabiliteringen f.n. får inte medföra att andra arbetssökande än sjukskrivna som har behov av arbetslivsinriktad rehabilitering får en sämre service. Det uppdrag som AMS har sedan 1980 att bedriva arbetslivsinriktad rehabilitering, bl.a. med inriktning mot olika handikappgruppers specifika behov, ligger fast.

Lönegarantiersättning

Regeringen kan konstatera att antalet anställda som fått lönegarantiersättning har ökat kraftigt

från 2001 till första halvåret 2003. Ersättningsnivåerna fortsätter också att öka. Belastningen på anslaget är därför fortfarande hög och beräknas för budgetåret 2003 uppgå till 1 647 miljoner kronor. Regeringen har därför lämnat förslag på tillägsbudget i denna del (volym 1, avsnitt 9.2.10).

Regeringen har i budgetpropositionen för 2003 (prop. 2002/03:1, utg.omr. 13, s. 40) aviserat att en utredning skall tillsättas som skall föreslå en ny modell för lönegarantins finansiering. Utredningen skulle tillsättas bl.a. med anledning av Statskontorets rapport om en samlad administration av lönegarantin (1999:20). Modellen skall leda till en bibehållen eller förbättrad trygghet för arbetstagaren, ökad samhällsekonomisk effektivitet, en bättre fördelning av kostnader och risker mellan företag eller branscher samt en minskad risk för de offentliga finanserna. Staten har ett ansvar för lönegarantin i enlighet med lönegarantidirektivet, men det offentliga åtagandet kan dock se ut på olika sätt. Det finns behov av att närmare studera olika alternativa lösningar. Dessa kan leda till att statens ansvar endast omfattar de delar som inte kan ombesörjas på ett lika bra eller bättre sätt med ett annat system. Utredningen, En förändrad modell för lönegarantins finansiering, har därför tillsatts i augusti 2003 och skall redovisa sitt uppdrag senast den 31 mars 2004 (dir. 2003:98).

Friår

Ett område i 121-punktsöverenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiets som förutsätter framförhållning är införandet av ett friår. För att friår skall kunna genomföras i hela landet fr.o.m den 1 januari 2005 måste ansvariga myndigheter nu påbörja planeringen och förberedelsearbetet inför detta.

Förändringar av anställningsstöden

Regeringens förslag: Det utökade förstärkta anställningsstödet upphör från och med den 1 februari 2004.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2003 och i 2003 års ekonomiska vårproposition att en översyn av anställningsstöden skulle ske.

Sedan översynen aviserades har villkoren för det särskilda anställningsstödet, som vänder sig

till deltagare i aktivitetsgarantin, ändrats. Även denna förändring syftar till att de med svagast förankring på arbetsmarknaden skall få ett starkare stöd. Målgruppen har vidgats till att omfatta även personer under 57 år, ersättningsnivån har höjts till högst 750 kronor per dag och merkostnader som föranleds av anställningen kan lämnas till arbetsgivaren. Regeringen har också i 2003 års vårproposition aviserat en temporär form av anställningsstöd för långtidssjukskrivna, som har en anställning som de inte kan återgå till och vars rehabiliteringsansvar har överförts till Försäkringskassan, samt att prioritera anställningsstöden till dem som har svårast att få en reguljär anställning.

Det utökade förstärkta anställningsstödet, som infördes i augusti 2000, vänder sig till långtidsinskrivna som varit inskrivna på arbetsförmedlingen i 48 månader. Ersättning lämnas till arbetsgivaren i 24 månader med högst 525 kronor per dag i 12 månader och därefter med högst 350 kronor per dag i 12 månader. Under 2002 utgjorde deltagare i aktivitetsgarantin ungefär hälften av det totala antalet (3 100 personer) som hade anställning med det utökade förstärkta anställningsstödet.

Behovet av det utökade förstärkta anställningsstödet bedöms ha förändrats i och med att målgruppen för det särskilda anställningsstödet vidgats till att även omfatta personer under 57 år. Det är rimligt att anta att det särskilda anställningsstödet kommer att användas för personer i aktivitetsgarantin, som tidigare anvisats till det utökade förstärkta stödet. För personer utanför aktivitetsgarantin finns det förstärkta stödet att tillgå, som ger arbetsgivaren ersättning med högst 525 kronor per dag i sex månader samt under följande 18 månader med 25 procent av lönekostnaden, dock högst 175 kronor per dag.

Förutom förändringen som rör det utökade förstärkta anställningsstödet kommer förtydliganden att ske och andra ändringar av reglerna med anledning av den pågående översynen. En uppstramning kommer att ske av reglerna för att säkra att stöden används för de arbetssökande som står längst från arbetsmarknaden. Denna förändring tillsammans med de redan ändrade villkoren för det särskilda anställningsstödet syftar till att underlätta prioriteringen av arbetssökande med störst svårigheter att få ett arbete utan stöd.

Det utökade förstärkta anställningsstödet lämnas som en kreditering av arbetsgivarens

skattekonto och förslaget påverkar därför inte utgifterna under utgiftsområdet. Eftersom målgruppen för stödet i stället kan få del av övriga anställningsstöd beräknas inte heller förslaget påverka statsbudgetens inkomstsida. Övergångsbestämmelser kommer att gälla för beslut som omfattar tid före och efter ikraftträdande.

Stöd till utbildning av anställda avskaffas

Regeringens förslag: Stöd till utbildning av anställda upphör från och med den 1 Februari 2004.

Skälen för regeringens förslag: Stöd till utbildning av anställda syftar till att stimulera arbetsmarknadspolitiskt motiverade utbildningar av anställda samt till att ge arbetssökande vikariat för dem som utbildas. Omfattningen av stödet till utbildning av anställda har minskat betydligt de senaste åren. AMS har i budgetunderlaget för perioden 2004–2006 föreslagit att insatsen stöd till utbildning av anställda upphör och ersätts med möjligheten att anordna bristyrkesutbildningar för anställda inom ramen för arbetsmarknadsutbildning. Riksdagen har på regeringens förslag i propositionen Arbetsmarknadspolitiken förstärks (prop. 2002/03:44) beslutat att en försöksverksamhet med bristyrkesutbildning inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen skall genomföras från den 1 juli 2003 till den 31 december 2005 (bet. 2002/03:AU8, rskr. 2002/03:200). Förslaget innebär att utgifterna under anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* beräknas minska med 59 miljoner kronor från 2004. Minskningen av utgifterna skall finansiera ökningen av anslaget 22:9 *Bidrag till Samhall AB* med motsvarande belopp. Förändringen bör gälla från och med den 1 februari 2004. Övergångsbestämmelser kommer att gälla för beslut som omfattar tid före och efter ikraftträdande. Förslaget påverkar inte ramen för utgiftsområdet.

Arbetstagarbegreppet inom de arbetsmarknadspolitiska programmen

Regeringens förslag: Lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program ändras på så sätt att det klart framgår att som arbetstagare avses även den som har en reguljär anställning medan han eller hon är anvisad det arbetsmarknadspolitiska programmet aktivitetsgarantin och den som under en anställning tar del av insatsen särskild stödperson för introduktion och uppföljning (SIUS).

Skälen för regeringens förslag: Enligt 7 § lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program gäller som huvudregel att den som tar del av ett arbetsmarknadspolitiskt program inte anses vara arbetstagare. Detta gäller dock inte om programmet gäller en anställning med anställningsstöd eller lönebidrag eller skyddat arbete. Den som har en sådan anställning anses som arbetstagare.

Det finns nu anledning att förtydliga paragrafens lydelse. Av regeln bör klart framgå att som arbetstagare avses även den som har en reguljär anställning medan han eller hon är anvisad det arbetsmarknadspolitiska programmet aktivitetsgarantin och den som under en anställning tar del av insatsen särskild stödperson för introduktion och uppföljning (SIUS) enligt förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp. Lagrådets yttrande har inte inhämtats eftersom detta enligt regeringens bedömning skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet.

Regeringen förslår därför att regeln ändras på anförd sätt från och med den 1 februari 2004.

4.9 Budgetförslag

4.9.1 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Tabell 4.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2002	Utfall	4 438 025	Anslags-sparande	77 077
2003	Anslag	4 621 614	Utgifts-prognos	4 506 072
2004	Förslag	4 742 879		
2005	Beräknat	4 850 863 ¹		
2006	Beräknat	4 931 337 ²		

¹ Motsvarar 4 739 tkr i 2004 års prisnivå.

² Motsvarar 4 737 tkr i 2004 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget avser kostnader för personal och lokaler samt andra förvaltningskostnader vid AMS, länsarbetsnämnderna, arbetsförmedlingarna samt de avgiftsfinansierade verksamheterna vid Arbetslivstjänster (ALT) och Aske kursgård. Under anslaget redovisas också IAESTE-praktik (The International Association for Exchange of Students for Technical Experience) som är ett utbytesprogram som skall medverka till att tekniker och naturvetare får en bättre internationell kompetens. IAESTE hanteras av Internationella programkontoret inom utbildningsområdet. Anslaget får även användas för viss medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006*.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.9 Arbetslivstjänster, ALT

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2002	181 927	- 172 858	9 069
Prognos 2003	214 100	- 204 000	10 000
Budget 2004	230 000	- 223 000	7 000

ALT erbjuder mot avgift företag och myndigheter arbetslivsinriktad rehabilitering och insatser för att förebygga utslagning i arbetslivet. Målet för verksamheten är att medverka till att personer som står utanför arbetslivet skall kunna gå tillbaka till sitt tidigare arbete eller få ett annat arbete. Verksamheten visade ett positivt resultat på drygt 9 miljoner kronor för 2002, vilket är det bästa ekonomiska resultatet sedan mitten av 1990-talet.

Tabell 4.10 Aske kursgård

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2002	22 356	- 23 306	- 950
Prognos 2003	23 930	- 23 930	0
Budget 2004	24 500	- 24 500	0

Verksamheten vid Aske kursgård är avgiftsfinansierad. Verksamheten uppvisade ett negativt resultat under budgetåret 2002 om 950 000 kronor. Investeringar har gjorts under åren 1998–2001 för att förbättra kursgårdens standard. Den påföljande kostnaden i form av en högre hyresnivå samt ökade kapitalkostnader är den främsta orsaken till det negativa resultatet. Antalet gästnätter har dock legat på en jämn nivå de senaste tre åren. Det överskott som tidigare ackumulerats får användas i verksamheten.

Tabell 4.11 Tjänsteexport

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2002	13 624	- 10 991	2 633
Prognos 2003	17 592	- 15 136	2 456
Budget 2004	19 361	- 16 457	2 904

Tjänsteexporten har gjort att AMV sedan 1990-talet har spelat en aktiv roll i flera utvecklingsprojekt i samverkan med arbetsmarknadsmyndigheter i framförallt Central- och Östeuropa. Regeringen har beslutat om undantag från kravet i tjänsteexportsförordningen (1992:192) om full kostnadstäckning för projekt som bedrivs inom ramen för s.k. Twinningprojekt som bedrivs i kandidatländer till EU. AMS får för dessa projekt belasta anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* för att täcka kostnader som inte ersätts från EU. Detta har dock AMS inte behövt utnyttja under 2002. Tjänsteexporten vi-

sade ett överskott på 2,6 miljoner kronor budgetåret 2002.

Regeringens överväganden

En viktig grund för att hävda arbets- och kompetenslinjen i arbetsmarknadspolitiken är att de arbetssökande står till arbetsmarknadens förfogande och är aktiva i sitt arbetssökande. Arbetsförmedlingen har till uppgift att kontrollera detta. Regeringen har därför betonat vikten av att förstärka arbetsförmedlingens kontrollfunktion. Under budgetåret 2002 har 15,2 miljoner kronor av anslaget avsatts för AMS tillsyn av arbetslöshetsförsäkringen samt för AMS verksamhet i samband med överklagande av beslut om arbetslöshetsersättning eller medlemskap i arbetslöshetskassa.

Den 1 januari 2004 inrättas den nya myndigheten Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (se avsnitt 4.8.12). Myndigheten kommer att överta flertalet av AMS uppgifter vad gäller tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Med anledning av detta minskas anslaget med 46 000 000 kronor samtidigt som anslaget 22:12 *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* ökas med motsvarande belopp.

AMS har tillsammans med sex andra myndigheter haft regeringens uppdrag att kartlägga och analysera regionala variationer i sjukfrånvaron inom respektive organisation (Ju 2002/8890/PP). AMS inkom med kartläggningen och analysen våren 2003. Av redovisningen framkommer att AMV har en sjukfrånvaro som kraftigt överstiger den genomsnittliga sjukfrånvaron i staten 2002. AMS bedriver ett aktivt arbete för att sänka sjukfrånvaron, men insatserna måste bli än kraftfullare. Se Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, avsnitt 5.2.6 Arbetsmiljö och sjukfrånvaro. Regeringen följer kontinuerligt AMS insatser för att minska sjukfrånvaron inom AMV.

Anslaget ökas med 8 000 000 kronor 2004, 3 000 000 kronor 2005 och 1 500 000 kronor 2006 för delfinansiering av AMS kostnader inom ramen för projektet Work Life Development Programme (WLDP) som bedrivs i EU:s s.k. kandidatländer. Projektet är en fortsättning på det pågående projektet Work Life and EU Enlargement (WLE) som pågått under tre år och vars syfte är att stödja kandidatländerna genom bl.a. informationsutbyte kring arbetsmarknads- och arbetslivsfrågor. Projektet skall stärka sam-

arbetet mellan länderna och bidra till att underlätta en harmonisering av regler och lagstiftning kring arbetsmarknadsfrågor. Utgifterna finansieras genom att anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskas med motsvarande belopp. Anslaget ökas med 2 128 000 kronor som kompensation för avgiftsbeläggningen av tjänster utförda av Riksrevisionen. Anslaget minskas med 1 550 000 kronor för att finansiera det utökade resursbehovet för Arbetsdomstolen.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 4 742 879 000 kronor för budgetåret 2004.

Tabell 4.12 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	4 621 614	4 621 614	4 621 614
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning ²	157 987	271 140	353 823
Beslut	- 29 172	- 34 163	- 36 240
Överföring till/från andra anslag	- 7 550	- 7 729	- 7 859
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	4 742 879	4 850 863	4 931 337

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.9.2 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tabell 4.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2002	Utfall	36 728 378	Anslags-sparande	1 149 033
2003	Anslag	40 159 000 ¹	Utgifts-prognos	40 081 000
2004	Förslag	39 253 000		
2005	Beräknat	35 676 000		
2006	Beräknat	33 893 000		

¹ Inklusivt en minskning med 104 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska värpropositionen 2003 samt förslag om en ökning med 3 900 000 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2004.

Ändamålen för anslaget är i huvudsak bidrag till arbetslöshetsersättning vid öppen arbetslöshet och aktivitetsstöd för personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Aktivitetsstöd får även användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget

22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*. Likaså får aktivitetsstöd användas för medfinansiering av regionala tillväxtprogram för insatser som ryms inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska reglerna och med utgångspunkt i de mål och prioriteringar som finns uppsatta för arbetsmarknadspolitiken. Av medlen under anslaget får högst 400 miljoner kronor användas för utgifter enligt ändamålet för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*. Syftet är att AMV skall kunna ha en viss flexibilitet i medelsanvändningen i avvägningen mellan programplatser med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m. Utgifterna påverkas främst av den öppna arbetslösheten och omfattningen på programmen samt ersättningsnivåerna. Aktivitetsstödet motsvarar den arbetslöshetsersättning som deltagarna skulle ha fått om de varit öppet arbetslösa. De som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning får 223 kronor per dag i aktivitetsstöd.

Bidrag till arbetslöshetsersättning

Utgifterna för arbetslöshetsersättning ökade något under 2002. Under året utbetalades 22 689 miljoner kronor vilket var cirka 400 miljoner kronor mer än under 2001. Utöver detta tillkom även utgifter för statliga ålderspensionsavgifter om 2 525 miljoner kronor samt för utjämningsbidrag om knappt 66 miljoner kronor. Den högsta ersättningen för den inkomstrelaterade ersättningen och grundbeloppet höjdes den 1 juli 2002, vilket bidrog till ökade kostnader. Även den något högre öppna arbetslösheten på årsbasis under 2002 bidrog till kostnadsökningen. Ökningen blev dock förhållandevis liten tack vare ett lägre uttag av ersättningsdagar och en fortsatt minskning av deltidsarbetslösheten. Under 2002 utbetalades ersättning för totalt 41,7 miljoner ersättningsdagar, vilket är drygt 2 miljoner färre än under 2001. Det genomsnittliga antalet öppet arbetslösa ökade något under samma period. Enligt arbetskraftsundersökningen (AKU) var i genomsnitt per månad drygt 176 000 personer öppet arbetslösa under 2002. Enligt AMS var närmare 186 000 personer öppet arbetslösa registrerade vid arbetsförmedlingen under 2002 och av dessa hade drygt 72 procent rätt till inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning medan drygt nio procent hade rätt till grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen.

Deltidsarbetslösheten bland dem som får arbetslöshetsersättning har fortsatt att minska och uppgick under 2002 till i genomsnitt 83 600 personer per månad vilket var närmare 15 procent eller cirka 14 700 personer färre än under 2001. Av dessa hade 90 procent rätt till inkomstrelaterad ersättning och fem procent hade rätt till grundbeloppet. Antalet timanställda uppgick i genomsnitt per månad till 73 800 år 2002, vilket är en liten minskning med drygt 1 200 personer jämfört med 2001. Drygt 78 procent av de timanställda hade rätt till inkomstrelaterad ersättning och drygt tio procent hade rätt till grundbeloppet.

Under det första halvåret 2003 har 13 146 miljoner kronor utbetalats från arbetslöshetskassorna. Det är en ökning med drygt 2 300 miljoner jämfört med samma period 2002. Högre ersättningsnivåer och en betydligt högre arbetslöshet har bidragit till kostnadsökningen. Den ersättningshöjning som genomfördes den 1 juli 2002 innebar att under de första hundra dagarna kan den som har rätt till inkomstrelaterad ersättning få högst 730 kronor per dag. Ersättningen från och med dag 101 är maximalt 680 kronor om dagen. Grundbeloppet höjdes vid samma tidpunkt till 320 kronor per dag. Motsvarande höjningar har även gjorts av aktivitetsstödet. Regeringen beräknar att i genomsnitt 213 000 personer per månad kommer att vara öppet arbetslösa under budgetåret 2004. Anslagssparandet från budgetåret 2002 för arbetslöshetsersättning och utjämningsbidrag uppgick till 1 651 miljoner kronor som förts bort från anslaget.

Aktivitetsstöd

Under 2002 deltog i genomsnitt 117 000 personer per månad i arbetsmarknadspolitiska program. Av dem hade i genomsnitt drygt 94 000 personer aktivitetsstöd. Övriga var antingen anställda med anställningsstöd eller uppbar ersättning från kommunerna inom det kommunala ungdomsprogrammet eller ungdomsgarantin. Jämfört med budgetåret 2001 var det totala antalet deltagare 5 000 fler under 2002 och antalet med aktivitetsstöd närmare 7 000 fler. Utgifterna för aktivitetsstöd var 10 743 miljoner kronor 2002. Utöver detta tillkom statliga ålderspensionsavgifter på 660 miljoner kronor samt 400 miljoner kronor under anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* som använts till aktivitetsstöd. Utgifterna för aktivitetsstöd ökade med 1 170 miljoner kronor 2002

jämfört med 2001. Programvolymerna ökade i förhållande till medelsutrymmet relativt kraftigt under hösten vilket innebar att AMS utnyttjade 524 miljoner kronor av anslagskrediten vilket förutom den av regeringen planerade minskningen av omfattningen av programmen ytterligare minskat utrymmet 2003. AMV har successivt minskat programvolymerna under våren för att komma i nivå med planerad omfattning och befintligt resursutrymme. Utgifterna för aktivitetsstöd uppgick till 5 500 miljoner kronor under det första halvåret 2003 vilket är i nivå med utfallet under samma period i fjol. Sammantaget kommer dock detta innebära att resursutrymmet för program kommer att vara relativt begränsat under hösten. Regeringen bedömer att antalet deltagare i program under 2003 kommer att uppgå till i genomsnitt 97 000 personer per månad varav drygt 72 000 personer uppbar aktivitetsstöd.

Frifrår

I syfte att bl.a. bereda arbetslösa personer nya möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden initierade regeringen en försöksverksamhet från och med den 1 februari 2002 i tolv kommuner med ett s.k. frifrår under perioden 2002–2004. Det innebär att en anställd kan ta tjänstledigt med aktivitetsstöd under ett års tid, förutsatt att det finns en arbetssökande person på arbetsförmedlingen som kan vikariera på tjänsten. Under 2002 användes den möjligheten av cirka 2 000 personer i landet. Utgifterna för försöksverksamheten har under utgiftsområdet beräknats till 65 miljoner kronor årligen. Beloppet avser nettoutgifterna, dvs. bruttoutgifterna för ersättningen till anställda som tar frifrår reducerat med de beräknade minskade utgifterna för arbetslöshetsersättning för de arbetslösa som får vikariera för frifrårslidiga. Bruttoutgifterna under anslaget beräknas till 159 miljoner kronor per år. Arbetsförmedlingens erfarenheter under 2002 visar att det i allmänhet har varit en mycket stor efterfrågan och uppmärksamhet på frifråret.

Riktlinjer för hur frifrårslidiga och vikarier skall väljas ut saknas vilket har lett till att arbetsförmedlingens egna prioriteringar styr och lokala praxis har utarbetats. De frifrårslidiga är ofta personer som har minst ett förlopp på ett avbrott i arbete, dvs. kvinnor, offentliganställda, lågutbildade och äldre arbetstagare. Frifrårsvikarierna rekryteras bland personer med redan stark ställning på arbetsmarknaden; 17 procent av vikari-

erna har varit inskrivna hos arbetsförmedlingen mindre än en vecka. IFAU har i uppdrag att utvärdera arbetsmarknadseffekterna av försöksverksamheten med friår. Arbetslivsinstitutet (ALI) har i uppdrag att utvärdera hälsoeffekterna av friårsförsöket. Beroende på att verksamheten infördes successivt under våren 2002 uppgick anslagssparandet för friårsverksamheten till 22 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Vid medelsberäkningen har regeringen tagit hänsyn till riksdagens beslut med anledning av 2003 års ekonomiska vårproposition och antagandena om den ekonomiska utvecklingen enligt den reviderade finansplanen för 2003. I anslagsberäkningen från 2004 beräknar regeringen att utgifterna minskar med 1 000 miljoner kronor 2004, 1 300 miljoner kronor 2005 och 1 400 miljoner kronor 2006 med anledning av de åtgärder som redovisas under avsnitt 4.8 som bl.a. avser en förbättrad matchning och därmed förkortade arbetslöshetsstider genom att säkerställa effekterna av regelförändringarna inom arbetslöshetsförsäkringen. Den högre arbetslöshetsnivån har lett till att antagandebilden för den öppna arbetslösheten har reviderats upp, vilket avspeglas i tabell 4.14 (makroekonomiska förutsättningar). Trots färre programdeltagare beräknas utgifterna till följd av högre arbetslöshetsnivå stiga med 4 600 miljoner kronor 2004. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag om 39 253 000 000 kronor för budgetåret 2004. Av detta belopp beräknas 28 022 miljoner kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning, 8 294 miljoner kronor för aktivitetsstöd samt 2 937 miljoner kronor för statliga ålderspensionsavgifter.

Tabell 4.14 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	36 363 000	36 363 000	36 363 000
Förändring till följd av:			
Beslut	- 1 290 000	- 1 850 000	- 1 955 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	4 601 000	950 000	- 1 135 000
Volym	- 421 000	213 000	620 000
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	39 253 000	35 676 000	33 893 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.9.3 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Tabell 4.15 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Uppdelning	Belopp
2002	Utfall	4 837 532	Anslags-sparande	22 967
2003	Anslag	4 668 812 ¹	Utgifts-prognos	4 513 215
2004	Förslag	3 986 573		
2005	Beräknat	3 725 208		
2006	Beräknat	3 773 268		

¹ Inklusivt en minskning med 40 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2003.

Ändamålen för anslaget är i huvudsak köp av arbetsmarknadsutbildning, flyttningsbidrag och övriga kringkostnader vid arbetsmarknadspolitiska program. Anslaget får användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*. Anslaget får även användas för medfinansiering av de regionala tillväxtprogrammen och lokala utvecklingsavtal inom storstadspolitiken, t.ex. för att vidareut

veckla de samverkansöverenskommelser som träffats, för insatser som ryms inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska reglerna och med utgångspunkt i de mål och prioriteringar som gäller för arbetsmarknadspolitiken. Under anslaget beräknas även utgifter för försöksverksamheten med arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare (prop. 2002/03:44, bet. 2002/03:AU8, rskr. 2002/03:200). Under 2003 har regeringen avsatt 44 miljoner kronor och sammanlagt under försöksperioden beräknas utgifterna uppgå till 300 miljoner kronor för verksamheten. Under perioden 2002 – 2005 har totalt 150 miljoner kronor avsatts för insatser som syftar till att minska deltidsarbetslösheten. Av anslaget får högst 400 miljoner kronor användas för ändamål enligt anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Syftet är att AMV skall kunna ha en viss flexibilitet i medelsanvändningen i avvägningen mellan programplatser med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m.

Utgifterna för köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader uppgick 2002 till 4 838 miljoner kronor. Av dem användes 400 miljoner kronor till aktivitetsstöd. Utgifterna för arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader var 197 miljoner kronor lägre än 2001. Detta förklaras främst av att antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program minskat i förhållande till 2001. På grund av att de arbetsmarknadspolitiska programmen i förhållande till medelutrymmet ökade relativt kraftigt under hösten 2002 utnyttjades drygt 98 miljoner kronor av

anslagskrediterna för de medel AMS disponerat under anslaget. Av de 100 miljoner kronor regeringen avsatt för insatser för att minska deltidsarbetslösheten uppgick anslagssparandet till drygt 93 miljoner kronor som förts bort från anslaget. Orsaken till den låga medelsförbrukningen är att arbetet inleddes först under våren 2002 inom ramen för det s.k. HELA-projektet. Regeringen har också bl.a. mot bakgrund av detta bedömt att det funnits skäl att minska omfattningen av de medel som avsatts för fortsättningen av dessa insatser och har därför minskat medelsramen till sammanlagt 150 miljoner kronor för perioden 2003 – 2005. Under 2002 utbetalades 60 miljoner kronor för kurser inom folkhögskolan för deltagare inom aktivitetsgarantin. Längden på kurserna får vara upp till 6 månader och för personer som fyllt 55 år upp till 12 månader.

Under första halvåret 2003 utbetalades 2 125 miljoner kronor för köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader vilket är i nivå med utgifterna under motsvarande period 2002.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Arbetsmarknadspolitiska program löper i normalfallet under cirka sex månader. Det innebär att åtaganden under anslaget kan medföra utgifter kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2004 besluta om åtaganden under anslaget som medför framtida utgifter.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2004 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 3 000 000 000 kronor under 2005–2007.

Tabell 4.16 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2002 utfall	2003 prognos	2004 beräknat	2005 beräknat	2006 – 2007 beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	1 297 089	1 602 354	1 617 354		
Nya förpliktelser	1 265 016	1 030 000	1 050 000		
Infriade förpliktelser*	- 959 751	- 1 015 000	- 955 000	- 1 000 000	- 712 354
Utestående förpliktelser vid årets slut	1 602 354	1 617 354	1 712 354		
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	3 000 000	3 000 000	3 000 000		

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringens överväganden

Vid medelsberäkningen har regeringen tagit hänsyn till riksdagens beslut med anledning av 2003 års ekonomiska vårproposition, antagandena om den ekonomiska utvecklingen enligt den reviderade finansplanen samt förslagen under avsnitt 4.8. I anslagsnivån för 2003 ingår en minskning av anslaget med 1 484 miljoner kronor med anledning av att anställningsstöden lämnas som en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto och belastar statsbudgetens inkomstsida. Utgifterna beräknas minska med 59 miljoner kronor med anledning av förslaget att avskaffa insatsen stöd till utbildning av anställda. Därutöver minskas anslaget med ytterligare 33 miljoner kronor. Dessa utgiftsminskningar finansierar ökningen av anslaget 22:9 *Bidrag till Samhall AB* med motsvarande belopp. Anslaget beräknas minska med 8 000 000 kronor 2004, med 3 000 000 kronor 2005 och med 1 500 000 kronor 2006 för delfinansiering av AMS kostnader inom ramen för projektet Work Life Development Programme (WLDP). Utgiftsminskningen finansierar motsvarande ökning av anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader*. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 3 986 573 000 kronor under 2004.

Tabell 4.17 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	4 708 812	4 708 812	4 708 812
Förändring till följd av:			
Beslut	117 000	90 000	0
Övriga makroekonomiska förutsättningar	- 663 239	- 1 102 604	- 966 044
Volym	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	- 176 000	29 000	30 500
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	3 986 573	3 725 208	3 773 268

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.9.4 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

Tabell 4.18 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	6 939 135	Anslags-sparande	144 208
2003	Anslag	6 904 857 ¹	Utgifts-prognos	6 907 557
2004	Förslag	6 579 607		
2005	Beräknat	6 640 844		
2006	Beräknat	6 702 589		

¹ Inklusiv en minskning med 281 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2003.

Ändamålet för anslaget är statsbidrag till anställningar med lönebidrag, särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), projektmedel för personer med arbetshandikapp och stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen m.m. Anslaget får även användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*. Utgifterna under anslaget påverkas främst av omfattningen av lönebidrag samt av den genomsnittliga bidragsnivån för denna stödform. Under anslaget beräknades tidigare utgifter för bidrag till OSA. Från och med den 1 augusti 2003 lämnas OSA i form av en skattekreditering av arbetsgivarnas skattekonto, i enlighet med riksdagens beslut på regeringens förslag till tilläggsbudget i samband med 2003 års ekonomiska vårproposition. Skattekrediteringen innebär minskade skatteinkomster på statsbudgetens inkomstsida (se avsnitt 3.3). Syftet med stöden är att arbetssökande personer med arbetshandikapp skall ges samma möjligheter att delta i arbetslivet som personer utan arbetshandikapp.

Budgetåret 2002 anvisades 7,1 miljarder kronor under anslaget. Under budgetåret 2002 har i genomsnitt 60 800 personer tagit del av lönebidrag eller OSA per månad jämfört med 56 800 under 2001. Totalt påbörjade 19 600 personer en anställning med lönebidrag eller OSA under året.

Omfattningen av anställning med lönebidrag och OSA har ökat kraftigt under 2002. Mot slutet av 2002 begränsades volymökningen så att omfattningen vid början av budgetåret 2003 var i nivå med resursutrymmet. Ett anslagssparande på 144 miljoner kronor uppstod 2002, vilket har förts bort från anslaget.

Beslutet om att ändra OSA från ett kontantbidrag till en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto innebär att utgifterna under anslaget minskar. På tilläggsbudget i samband med 2003 års ekonomiska vårproposition minskades därför anslaget med 400 miljoner kronor vilket motsvarar det belopp som inkomsterna minskar med på statsbudgetens inkomstsida till följd av denna förändring. Anslagsminskningen motsvarar 6 080 anställningar med OSA per månad. För att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 23:4 *Arbetsdomstolen* minskades anslaget samtidigt med 6 miljoner kronor. Samtidigt ökades anslaget med 125 miljoner kronor för att uppväga att Samhall AB inte kan sysselsätta lika många funktionshindrade som tidigare. Sammantaget minskades således anslaget med 281 miljoner kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Beslut om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp omfattar normalt sett högst ett år. Det innebär att åtaganden under anslaget kan medföra kostnader för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2004 besluta om förpliktelser under anslaget som medför framtida utgifter. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2004 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 6 000 000 000 kronor under 2005–2007.

Tabell 4.19 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2002 utfall	2003 prognos	2004 beräknat	2005 beräknat	2006 – 2007 beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	3 999 037	4 439 292	4 439 292		
Nya förpliktelser	3 801 046	4 000 000	4 000 000		
Infriade förpliktelser*	-3 360 791	-4 000 000	-3 560 000	- 3 560 000	- 1 319 292
Utestående förpliktelser vid årets slut	4 439 292	4 439 292	4 879 292		
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	6 000 000	6 000 000	6 000 000		

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringens överväganden

Det genomsnittliga antalet anställningar med lönebidrag och inom OSA fortsätter att öka. Under det första halvåret 2002 fanns det i genomsnitt 60 000 anställda med lönebidrag eller OSA per månad. Under samma period 2003 hade motsvarande antal stigit till närmare 62 300 anställda. Till skillnad från tidigare år då ökningen av lönebidrag och OSA inte var tillräcklig, har AMS ökat antalet platser kraftigt. En förutsättning för att den givna medelsramen inte skall överskridas blir därmed att styckkostnaderna för bidragen hålls på en rimlig nivå.

Fördelningen mellan kvinnor och män i anställningar med lönebidrag eller i OSA var oförändrad under perioden och uppgick till 39 procent kvinnor och 61 procent män.

Antalet arbetslösa med arbetshandikapp anmälda på arbetsförmedlingen minskade under 2002 i förhållande till 2001, men har åter börjat öka under våren 2003. Under 2001 fanns det i genomsnitt per månad 18 600 personer med arbetshandikapp registrerade som arbetslösa på ar-

betsförmedlingarna i landet. Antalet minskade till i genomsnitt 15 300 under 2002, men ökade igen till 18 000 under första halvåret 2003. Förklaringen finns i den svaga arbetsmarknaden. I genomsnitt under 2002 hade 19 procent av de arbetssökande i konjunkturberoende program ett arbetshandikapp medan deras andel av de arbetslösa uppgick till 8 procent.

AMS har ett sektorsansvar inom handikappområdet. Regeringen har, som ett led i detta sektorsansvar, gett AMS i uppdrag att redovisa hur andelen långtidsinskrivna arbetssökande med arbetshandikapp utvecklas i förhållande till övriga långtidsinskrivna. Vidare skall AMS redovisa andelen arbetshandikappades deltagande i arbetsmarknadsutbildning och förberedande utbildning samt deras andel av samtliga arbetslösa tre gånger om året. Slutligen skall AMS redogöra för vilka insatser som vidtagits för att öka andelen arbetsgivare som är bereda att anställa personer med funktionshinder.

Antalet långtidsinskrivna har fortsatt att minska under 2003. Även antalet långtidsinskrivna personer med arbetshandikapp har fort-

satt att minska, men något mindre än övriga långtidsinskrivna.

AMS prioriterar personer med arbetshandikapp bland de sökande som får del av arbetsmarknadsutbildning. Andelen personer med arbetshandikapp som deltog under perioden januari–april 2003 i arbetsmarknadsutbildning (11 procent) och i förberedande utbildning (24 procent) var större än andelen personer med arbetshandikapp som var arbetslösa (9 procent). AMS har genomfört en del insatser för att öka andelen arbetsgivare som är beredda att anställa personer med funktionshinder. Insatserna sker till största delen inom ramen för det ordinarie förmedlingsarbetet. Ett starkt fokus har legat på att få till stånd anställningar med lönebidrag. Även riktade insatser i projektform genomförs för att påverka arbetsgivares benägenhet att anställa personer med funktionshinder.

I regleringsbrevet för 2003 begärde regeringen av AMS en återrapportering om statistik avseende stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen, stöd till personligt biträde, särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS) samt särskilt stöd vid start av näringsverksamhet. Enligt AMS redovisning har drygt 1 200 personer tagit del av stöd till personligt biträde under perioden januari–april 2003. Detta innebär en fördubbling i förhållande till de inrapporterade siffrorna för motsvarande period 2002. Män dominerade och utgjorde 65 procent av dem som fick stöd till personligt biträde. Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen hade den näst största omfattningen. Under perioden fick drygt 1 100 personer ta del av stödet av vilka 60 procent var kvinnor. Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS) lämnades till 560 personer, varav drygt hälften var män. Stöd vid start av näringsverksamhet 145 personer, varav 46 procent kvinnor och 54 procent män.

Samhall AB har svårigheter att sysselsätta lika många funktionshindrade som tidigare. För att uppväga detta anser regeringen det vara nödvändigt att öka andra insatser för personer med arbetshandikapp på samma sätt som gjorts under innevarande år. Anslaget bör därför ökas med 119 miljoner kronor från 2004, vilket motsvarar cirka 1 000 fler lönebidragsplatser. Finansieringen sker genom att anslaget 22:9 *Bidrag till Samhall AB* minskas med motsvarande belopp. I anslagsnivån för 2003 ingår en minskning av anslaget med 400 miljoner kronor med anledning av att OSA från och med den 1 augusti 2003

lämnas som en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto och belastar statsbudgetens inkomstsida. Helårseffekten beräknas uppgå till 785 miljoner kronor och med anledning av detta minskas anslaget därför med ytterligare 385 miljoner kronor. Som antaget minskas således anslaget med 666 miljoner kronor jämfört med anvisat anslag 2003 i 2003 års budget. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 6 579 607 000 kronor under 2004.

Tabell 4.20 Härledning av anslagsnivå 2004–2006, för anslag 22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

Tusental kronor			
	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	7 185 857	7 185 857	7 185 857
Förändring till följd av:			
Beslut	- 666 000	- 666 000	- 666 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	59 750	120 987	182 732
Volym	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	6 579 607	6 640 844	6 702 589

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.9.5 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tabell 4.21 Anslagsutveckling

Tusental kronor			
År	Slagslag	Belopp	Notering
2002	Utfall	92 307	Anslags-sparande 2 361
2003	Anslag	94 133	Utgifts-prognos 92 791
2004	Förslag	97 996	
2005	Beräknat	100 262 ¹	
2006	Beräknat	101 882 ²	

¹ Motsvarar 97 996 tkr i 2004 års prisnivå.

² Motsvarar 97 996 tkr i 2004 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är förvaltningskostnader vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) och kostnader för medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom de berörda programmen.

Svenska ESF-rådet är förvaltningsmyndighet för Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal under programperioden 2000–2006. Inom myndigheten finns en regional organisation som samråder med regionala partnerskap i sitt arbete med mål 3.

Regeringens överväganden

Anslaget ökas med 493 000 kronor som kompensation för avgiftsbeläggningen av tjänster utförda av Riksrevisionen. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 97 996 000 kronor för budgetåret 2004.

Tabell 4.22 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	94 133	94 133	94 133
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	3 370	5 624	7 236
Beslut	493	504	513
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	97 996	100 262	101 882

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.9.6 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006

Tabell 4.23 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2002	Utfall	1 870 794	Anslags-sparande	1 470 568
2003	Anslag	1 533 000	Utgifts-prognos	2 091 028
2004	Förslag	1 538 000		
2005	Beräknat	1 538 000		
2006	Beräknat	1 538 000		

Under anslaget redovisas utbetalningarna av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2000–2006. Utbetalningarna avser delfinansiering av insatser inom strukturfondsmaålen 1, 2 och 3 samt gemenskapsinitiativet Equal. Från anslaget bekostas även den statliga medfinansieringen av insatsområdena Kompetensutveckling för sysselsatta och Lokal utveckling i mål 3 och motsvarande åtgärder i mål 1. AMS är utbetalande myndighet för mål 3 och Equal. Fem länsstyrelser ansvarar för utbetalningarna inom målen 1 och 2, som delfinansieras av flera strukturfonder.

Socialfondsmedlen inom de fyra programmen uppgår till totalt 1 042 miljoner euro, eller cirka 8 900 miljoner kronor, under programperioden. Den s.k. resultatreserven tillkommer. Sverige skall i samråd med EG-kommissionen senast den 31 december 2003 ha bedömt resultaten i programmen med utgångspunkt från ett antal fastställda indikatorer och därefter föreslå en fördelning av resultatreserven inom programmen. Resultatreserven skall fördelas av kommissionen senast den 31 mars 2004. För mål 3 uppgår reserven till 32,4 miljoner euro, eller cirka 275 miljoner kronor. Resultatreserven för målen 1 och 2 kan komma att fördelas även på övriga strukturfonder.

De beslutade socialfondsmedlen uppgick t.o.m. april 2003 till totalt cirka 4 869 miljoner kronor, vilket motsvarar 53 procent av den totala ramen. Utbetalningstakten är fortsatt hög. Från årets början t.o.m. juli har totalt 1 199 miljoner kronor, inklusive den berörda statliga medfinansieringen, betalats ut under anslaget.

Regeringen beräknar att totalt 2 091 miljoner kronor kommer att betalas ut under året, vilket innebär att anslagssparandet till del utnyttjas. Till följd av vissa oförutsedda fördröjningar i startskedet av programmen uppkom under åren 2000 och 2001 ett betydande anslagssparande under anslaget.

En övergripande redovisning av samtliga strukturfondsprogram lämnas inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Verksamheten inom strukturfondsprogrammen är av långsiktig karaktär och omfattar bl.a. fleråriga projekt. Åtaganden under anslaget kan således medföra utgifter för kommande budgetår. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2004 ingå ekonomiska förpliktelser för anslaget som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 4 600 000 000 kronor under 2005–2008.

Tabell 4.24 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2002 utfall	2003 prognos	2004 beräknat	2005 beräknat	2006 – 2008 beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	2 077 257	3 377 671	3 602 901		
Nya förpliktelser	2 548 434	2 335 380	2 087 080		
Infriade förpliktelser*	- 1 248 020	- 2 110 150	- 2 384 700	- 2 188 100	- 1 117 181
Utestående förpliktelser vid årets slut	3 377 671	3 602 901	3 305 281		
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	4 000 000	5 000 000	4 600 000		

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringens överväganden

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor för en anpassning av anslagsnivån till de totalt tillgängliga socialfondsmedlen för programperioden. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett raman-slag om totalt 1 538 000 000 kronor.

Tabell 4.25 Härledning av anslagsnivå för 2004–2006, för anslag 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000-2006

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	1 533 000	1 533 000	1 533 000
Förändring till följd av:			
Beslut	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	5 000	5 000	5 000
Förslag/beräknat anslag	1 538 000	1 538 000	1 538 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FIU10).

4.9.7 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Tabell 4.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Notering	Belopp
2002	Utfall	21 652	Anslags-sparande	5 043
2003	Anslag	20 903	Utgifts-prognos	20 978
2004	Förslag	21 437		
2005	Beräknat	21 935 ¹		
2006	Beräknat	22 295 ²		

¹ Motsvarar 21 437 tkr i 2004 års prisnivå.² Motsvarar 21 437 tkr i 2004 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget avser kostnader för projekt, personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). IFAU:s uppgift är att

främja, stödja och genomföra utvärderingsstudier av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder arbetsmarknadens funktionssätt samt att bedriva utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet. Anslagssparandet beror huvudsakligen på att institutet har beviljat bidrag till extern forskning vilka ännu inte utbetalats.

Under 2002 har IFAU publicerat 39 rapporter. Det finns totalt 55 pågående projekt, 30 bedrivna i egen regi och 25 bedrivna med finansiellt stöd av andra organisationer. Under 2002 har IFAU genomfört 27 seminarier i egen regi och personal från IFAU har deltagit i ett stort antal konferenser och workshops i Sverige och utomlands. IFAU har på kort tid etablerats som ett kunskapscentrum inom arbetsmarknadsområdet. Efterfrågan på IFAU:s tjänster i utredningar och samarbeten överstiger det som institutet har möjlighet att åta sig.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Från budgetåret 2003 har IFAU ett bemyndigande om ekonomiska åtaganden. IFAU:s styrelse behandlar ansökningar om bidrag till forskning vid andra institutioner två gånger per år, i april och november. Varje år beviljas bidrag på upp till 5,6 miljoner kronor till projekt som ofta pågår längre än ett budgetår. Oförutsägbarheten i forskningsprojekt gör att dessa kan försenas. Detta medför att utgifter för externa finansieringsbidrag varierar över åren. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2004 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 7 000 000 kronor under 2005 – 2007.

Tabell 4.27 Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2002 utfall	2003 prognos	2004 beräknat	2005 beräknat	2006–2007 beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	5 072	6 249	4 849	-	-
Nya förpliktelser	7 018	5 250	4 600	-	-
Infriade förpliktelser*	- 5 841	- 6 650	- 5 200	- 4 000	- 249
Utestående förpliktelser vid årets slut	6 249	4 849	4 249	-	-
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	0	7 000	7 000	-	-

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringens överväganden

Det arbete inom arbetsmarknadspolitisk utvärdering som IFAU har bedrivit under 2002 ligger väl i linje med de behov av utvärdering som riksdagen har påvisat för att öka kunskapen om arbetsmarknadspolitikens effekter. Arbetsmarknadspolitiska program innebär en stor offentlig utgift och det är därför viktigt att följa upp och utvärdera insatsernas effektivitet. Regeringen föreslår att IFAU förutom kompensation för pris- och löneomräkning tillförs 92 000 kronor 2004 som kompensation för avgiftsbeläggningen av tjänster utförda av Riksrevisionen. Regeringen föreslår att riksdagen för 2004 anvisar ett raman-slag om 21 437 000 kronor.

Tabell 4.28 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	20 903	20 903	20 903
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	442	938	1 296
Beslut	92	94	96
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	21 437	21 935	22 295

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.9.8 22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tabell 4.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	62 497	Anslags-sparande	6 520
2003	Anslag	54 427 ¹	Utgifts-prognos	58 494
2004	Förslag	59 459		
2005	Beräknat	60 618 ²		
2006	Beräknat	61 303 ³		

¹ Inklusivt en minskning med 3 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2003.² Motsvarar 59 459 tkr i 2004 års prisnivå.³ Motsvarar 59 459 tkr i 2004 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är vissa förvaltningskostnader i den kompletterande arbetslöshetskassan ALFA. Utgifterna avser administrationen av grundbeloppet för de icke anslutna.

Regeringens överväganden

Utgifterna för administrationen av grundbeloppet ökade mycket kraftigt 2002 jämfört med 2001 vilket inte enbart kan härledas till ett ökat antal ersättningstagare. Mot bakgrund av detta för Regeringskansliet (Näringsdepartementet) diskussioner med kassans styrelse om vilka åtgärder som kan vidtas för att bryta utgiftsutvecklingen. För att täcka det ökade resursbehovet har regeringen tillfört 4 miljoner kronor av

det anslagssparande som stått till regeringens disposition. På tilläggsbudget i samband med 2003 års ekonomiska vårproposition minskades anslaget med 3 miljoner kronor avseende de medel som stått till regeringens disposition. Regeringen bedömer dock att resursbehovet bör minska kommande budgetår, bl.a. på grund av minskade utgifter för teknikinvesteringar som också innebär att administrationen effektiviseras. Regeringen vill här nämna att inom Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har utarbetats en promemoria, Avgifter till Alfa-kassan (Ds 2003:39), med förslag till att i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor införa en bestämmelse om att Alfa-kassan skall ta ut en avgift för administration av grundförsäkringen av arbetslösa som inte är anslutna till kassan men får grundbelopp från kassan samt att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen skall godkänna storleken på denna avgift. Promemorian remissbehandlas för närvarande.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 59 459 000 kronor under 2004.

Tabell 4.30 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:8 Bidrag till administration av grundbelopp

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	57 427	57 427	57 427
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 032	3 191	3 876
Beslut	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	59 459	60 618	61 303

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.9.9 22:9 Bidrag till Samhall AB

Tabell 4.31 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2002	Utfall	4 262 419		0
2003	Anslag	4 137 419 ¹		4 137 419
2004	Förslag	4 235 419		
2005	Beräknat	4 235 419		
2006	Beräknat	4 235 419		

¹ Inklusiv en minskning med 125 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2003.

Samhall AB har som uppgift att producera efterfrågade varor och tjänster och härigenom skapa meningsfulla och utvecklande arbeten med god arbetsmiljö åt personer med arbetshandikapp. Verksamheten skall anpassas till de arbetshandikappades förutsättningar och bedrivs enligt affärsmässiga principer utan att övrigt näringsliv utsätts för osund konkurrens.

Staten ersätter Samhall AB för de merkostnader som bolaget har. Denna merkostnadsersättning skall bl.a. täcka kostnader för anpassad arbetstakt, geografisk spridning, diversifierad verksamhet och stödinsatser för arbetsanpassning. Uppdraget till Samhall AB fastställs genom avtal mellan staten och bolaget. Bidragets storlek grundas främst på antalet anställda med arbetshandikapp och antalet timmar som dessa arbetat.

Regeringens överväganden

Samhall AB har under 2002 fått en fortsatt avsevärt minskad försäljning. Därmed har bolaget haft svårt att garantera den nödvändiga beläggningen. Därför har regeringen för budgetåret 2003 beslutat att sänka sysselsättningskravet från den ursprungliga nivån på 31,9 miljoner arbetstimmar till 27,3 miljoner arbetstimmar. På tilläggsbudget i samband med 2003 års ekonomiska vårproposition (prop. 2002/03:100, bet. 2002/03:FiU21, rskr. 2002/03:235) minskades därför anslaget med 125 miljoner kronor. Samtidigt ökades anslag 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* för att täcka ett större behov för lönebidrag för att uppväga att Samhall AB inte längre kan sysselsätta lika många funktionshindrade som tidigare.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2002 en samlad översyn av hur de arbetshandikappades ställning skall stärkas på framtidens arbetsmarknad. Regeringen har tillsatt en utredning som skall lämnas sitt betänkande senast den 31 oktober 2003 (dir. 2002:22). I mars 2002 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppgift att se över styrning och inriktning av Samhall AB (dir. 2002:34). Utredaren lämnade sitt betänkande Inte bara Samhall (SOU 2003:56) till regeringen i juni 2003. Betänkandet remissbehandlas fram till oktober 2003. Därefter avser regeringen att ta ställning till vilka åtgärder som bör vidtas.

IFAU har i juli 2003 gett ut rapporten Recruitment to sheltered employment: Evidence

from Samhall, a Swedish state-owned company. I rapporten analyseras rekryteringen till Samhall under perioden 1995–1999. Rapportens huvudslutsats är att de mål som staten satt upp för Samhalls verksamhet kan leda till konflikt med de ekonomiska kraven. Denna konflikt kan enligt rapporten leda till att Samhall väljer att anställa personer med små eller inga handikapp.

Rapporten pekar på administrativa brister som försvårar en utvärdering av Samhalls rekryteringsmål. Till exempel att multipla handikapp, vilka skall utgöra grund för prioritering i rekryteringen, inte registreras. Dessutom påstås arbetsförmedlingen och Samhall använda olika definitioner för klassificering av arbetshandikapp.

Regeringen konstaterar att AMS år 2000 har gjort en kvalitetssäkring av rekryteringsprocessen till Samhall. Samhall och AMS använder i dag samma definitioner för klassificering av arbetshandikapp. Kodningssystemet har utvecklats och det är i dag möjligt att lägga in flera handikappkoder än den huvudsakliga för en och samma individ. Regeringen kommer att ta ställning till en ytterligare utveckling av rekryteringsprocessen till Samhall i samband med behandlingen av betänkandet Inte bara Samhall.

I avvaktan på detta anser dock regeringen det vara nödvändigt att öka bidraget till merkostnadsersättning 2004 för att bolaget skall kunna klara sin verksamhet och fullgöra sitt uppdrag att skapa sysselsättningstillfällen för funktionshindrade.

Regeringen föreslår därför att anslaget 22:9 *Bidrag till Samhall AB* ökas med 92 miljoner kronor under 2004. Finansieringen sker genom en minskning av anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* med motsvarande belopp. Samtidigt avser regeringen att sänka sysselsättningskravet från 27,3 till 26,4 miljoner arbetstimmar. Den tillfälliga överföring som gjordes 2003 till anslag 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* för att kompensera ökade kostnader i lönebidrag bör även gälla från 2004. Regeringen föreslår med anledning av detta att anslaget minskas med 119 miljoner kronor från 2004. Sammantaget innebär regeringens förslag att anslaget minskas med 27 miljoner kronor från 2004 jämfört med det som anvisats 2003 i 2003 års statsbudget. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 4 235 419 000 kronor under 2004.

Tabell 4.32 Härledning av anslagsnivå för 2004–2006, för anslag 22:9 Bidrag till Samhall AB

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	4 262 419	4 262 419	4 262 419
Förändring till följd av:			
Beslut	- 27 000	- 27 000	- 27 000
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	4 235 419	4 235 419	4 235 419

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.9.10 22:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tabell 4.33 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	7 229	Anslags-sparande	0
2003	Anslag	7 750	Utgifts-prognos	7 750
2004	Förslag	7 750		
2005	Beräknat	7 750		
2006	Beräknat	7 750		

Stiftelsen Utbildning Nordkalotten drivs av Sverige, Finland och Norge enligt en överenskommelse från 1990. Stiftelsens uppdrag är att till konkurrenskraftiga priser och rätt kvalitet anordna och utveckla utbildningar för arbetsmarknadens särskilda behov för i första hand de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige. Stiftelsen skall också medverka till större rörlighet av arbetskraften på den nordiska arbetsmarknaden. Anslagets ändamål avser ersättning till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för de åtaganden svenska staten har för verksamheten samt kompensation för de kostnadsförordningar som uppstår för Finland och Norge till följd av att utbildningstjänsterna är mervärdes-skattepliktiga i Sverige. Utöver statsbidraget finansierar stiftelsen verksamheten genom intäkter från kurs- och uppdragsverksamhet. Utöver stiftelsens stadgar regleras verksamheten av en fyraårig överenskommelse mellan länderna som gäller till och med 2005.

Regeringens överväganden

Under 2002 har stiftelsen haft en beläggning om 300 årsplatser. Årsplatserna har fördelats mellan länderna på följande sätt; Finland 70, Norge 70 och Sverige 160 årsplatser. Sedan 2001 är skolan öppen för riksintag i Sverige.

Stiftelsens verksamhet under 2002 har i huvudsak bestått av arbetsmarknadsutbildning, gymnasieutbildningar och etableringsutbildningar. Resultatet, i form av andel i arbete 90 dagar efter avslutad utbildning, var 39 procent för 2002. Det kan jämföras med riksgenomsnittet för övriga arbetsmarknadsutbildningar som uppgick till cirka 61 procent. Skillnaden kan delvis förklaras av att vårdutbildningar inte ingår i stiftelsens utbud vilket drar ned resultatet i jämförelse med den ordinarie arbetsmarknadsutbildningen.

Stiftelsen Utbildning Nordkalotten är ett bra exempel på ett gränsöverskridande samarbete mellan de nordiska länderna. Stiftelsen har under året även arbetat för att ytterligare öka sin internationalisering. Projektet har genomförts inom ramen för Leonardo da Vinci-, Comenius- och Interregprogrammen. Stiftelsen hade till och med utgången av 2002 upparbetat kontakter med cirka 20 partners i 14 länder utanför Norden samt med cirka tio partners i fyra av de nordiska länderna. Under 2002 erhöll stiftelsen ett hedersomnämmande i Utmärkelsen Kvalitet i Norr som är en regional kvalitetsutmärkelse i Norrbotten och Västerbotten.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett obetecknat anslag om 7 750 000 kronor under 2004.

4.9.11 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning

Tabell 4.34 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2002	Utfall	1 709 589		390 411
2003	Anslag	1 647 000 ¹		1 647 000
2004	Förslag	1 416 000		
2005	Beräknat	1 348 000		
2006	Beräknat	1 453 000		

¹ Inklusive förslag om en ökning med 200 000 tkr på tilläggsbudget i samband med BP för 2004.

Anslaget avser ersättningar till arbetstagare för lönefordringar vid konkurs enligt lönegarantila-

gen (1992:497). Anslaget skall även täcka administrativa kostnader för Kammarkollegiets förvaltning av anslaget. Från anslaget ersätts också länsstyrelserna för arbetet med att betala ut ersättning för lönefordringar. Från och med 2001 nettobudgeteras anslaget. Det innebär att belopp som återvinns från konkurser förs till anslaget och får användas till utgifter under anslaget.

Tabell 4.35 Nettoutgifter första halvåret 2002 respektive 2003

Miljoner kronor

	Bruttoutgifter	Intäkter	Nettoutgifter
1:a halvåret 2002	939	72	867
1:a halvåret 2003	928	99	829

För helåret 2002 var bruttoutgifterna 1 858 miljoner kronor och intäkterna 149 miljoner kronor.

Utgifterna har ökat stadigt sedan budgetåret 1999, då nettoutgifterna uppgick till 697 miljoner kronor på helårsbasis. Utvecklingen beror främst på att fler anställda berörts av företagskonkurser. De viktigaste utgiftsstyrande faktorerna för anslaget är utvecklingen av antalet anställda som är berörda av företagskonkurser, liksom de lönenivåer som de anställda som uppbär lönegarantiersättning har. Inkomstsidan påverkas av hur stora tillgångar som finns i konkurserna.

Regeringens övervägande

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 1 416 000 000 kronor under 2004.

Tabell 4.36 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:11 Bidrag till lönegarantiersättning

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	1 447 000	1 447 000	1 447 000
Förändring till följd av:			
Beslut	- 31 000	- 99 000	6 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	0	0	0
Volymer	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	1 416 000	1 348 000	1 453 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.9.12 22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tabell 4.37 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2003	Anslag	7 774 ¹	Utgifts- prognos	7 774
2004	Förslag	50 943		
2005	Beräknat	52 148 ²		
2006	Beräknat	53 027 ³		

¹ Nytt anslag från 2003. Varav 3 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2003.

² Motsvarar 50 943 tkr i 2004 års prisnivå.

³ Motsvarar 50 943 tkr i 2004 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget avser kostnader för personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen som inrättas den 1 januari 2004.

Regeringens överväganden

En ny myndighet, benämnd Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, skall inrättas för att utöva tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen enligt riksdagens beslut (bet. 2001/02:AU7, rskr. 2001/02:243) med anledning av regeringens förslag om ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor i propositionen Tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen (prop. 2001/02:151). Enligt riksdagsbeslutet skulle lagändringarna träda i kraft den 1 januari 2003 vid vilken tidpunkt inspektionen också skulle inrättas. Regeringen har emellertid i budgetpropositionen för 2003 samt i den ekonomiska vårpropositionen för 2003 föreslagit riksdagen att datumet för inrättandet av den nya myndigheten skulle skjutas fram bl.a. mot bakgrund av att regeringen beslutat om att myndigheten skall lokaliseras till Katrineholm. Därför föreslog regeringen i den ekonomiska vårpropositionen för 2003 att startdatum för den nya myndigheten samt ikraftträdandet för de nya lagändringarna skulle vara den 1 januari 2004 vilket riksdagen sedermera beslutat (bet. 2002/03:FiU21, rskr. 2002/03:235).

Inspektionen skall, med undantag för utbetalningen av statsbidrag, överta samtliga av AMS nuvarande tillsynsuppgifter i förhållande till arbetslöshetskassorna. Inspektionen skall vidare

granska rutiner för hanteringen och handläggningen av ärenden gällande arbetslöshetsersättning och återkallande av anvisningar från arbetsmarknadspolitiska program hos myndigheterna inom AMV. Vidare skall inspektionen till AMS påtala brister som framkommit vid granskningen inom AMV varefter AMS till inspektionen och regeringen skall redovisa vilka åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas för att åtgärda bristerna.

Under sommaren 2002 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppgift att förbereda och genomföra inrättandet av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (dir. 2002:111). Kommittén skall bland annat göra en mer exakt beräkning av medelsbehovet för inspektionen. Utöver de medel riksdagen anvisat under anslaget har regeringen under 2002–2003 avsatt ytterligare cirka 1,8 miljoner kronor av medlen under anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* avseende ett anslagssparande på de medel som särskilt anvisats för tillsyn av arbetslöshetsförsäkringen för utredningsarbetet. Från 2004 bedöms utgifterna för inspektionens verksamhet uppgå till cirka 51 miljoner kronor. Anslaget bör därför ökas med 46 miljoner kronor. Ökningen av anslaget finansieras genom en minskning av anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 50 943 000 kronor

Tabell 4.38 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för anslag 22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 årsstatsbudget ¹	4 774	4 774	4 774
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	169	286	371
Beslut	40 000	40 946	41 637
Överföring till/från andra anslag	6 000	6 142	6 246
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	50 943	52 148	53 027

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Bilaga 1

Arbetsmarknad

Bilaga 1

Arbetsmarknad

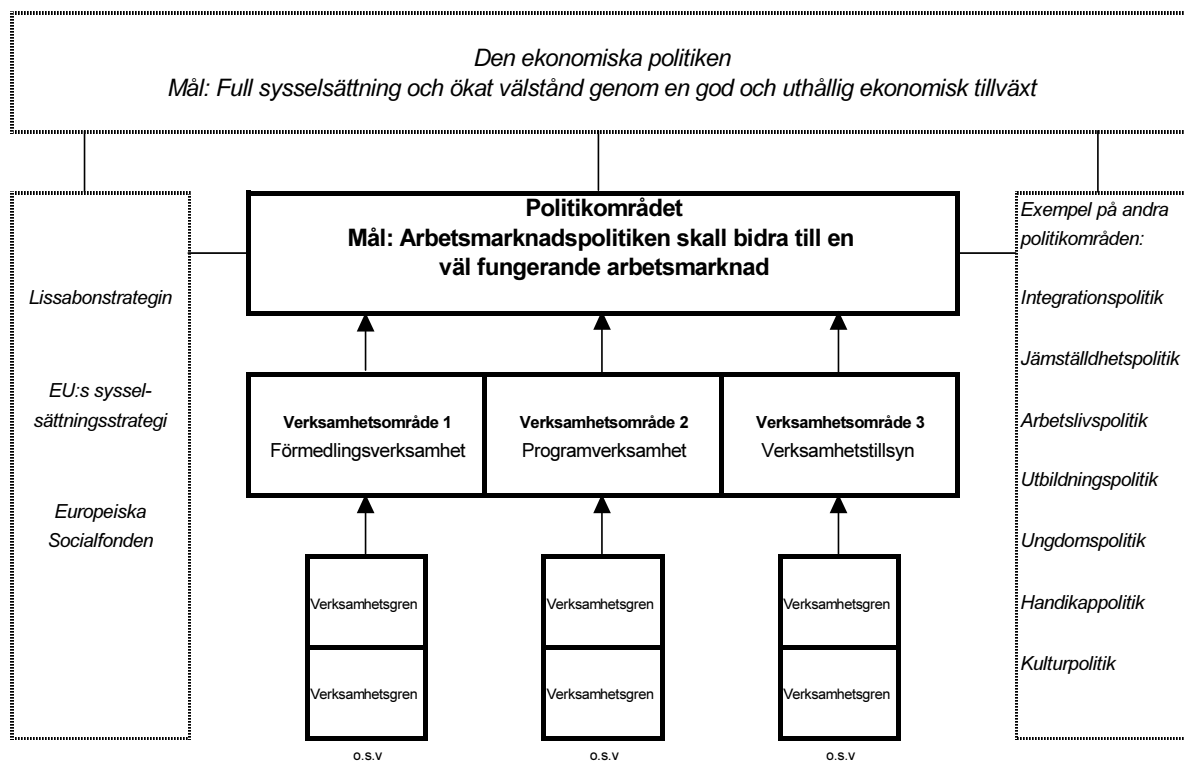
Figurförteckning

Figur 1 Den arbetsmarknadspolitiska målstrukturen 2004.....	5
---	---

Tabellförteckning

Tabell 1.1 Arbetskraften.....	6
Tabell 1.2 Sysselsatta (i tusental) samt sysselsättningsintensitet inom parantes (i procent).....	6
Tabell 1.3 Sysselsättningsgrad enligt regeringens mål ¹	7
Tabell 1.4 Sysselsättningsgrad i länen.....	7
Tabell 1.5 Sysselsättningsgrad och öppen arbetslöshet för funktionshindrade samt funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga inom parantes.....	7
Tabell 1.6 Öppet arbetslösa (i tusental) samt relativ arbetslöshet inom parantes (i procent).....	8
Tabell 1.7 Öppen arbetslöshet i de olika länen.....	9
Tabell 1.8 Konjunkturberoende program(i tusental) samt obalanstalet ¹ inom parantes(i procent).....	9
Tabell 1.9 Sammansättning av öppet antal arbetslösa, deltidsarbetslösa, timanställda och deltagare i arbetsmarknadsspolitiska program första halvåret 2003 och år 2002 (inom parantes).....	10

Figur 1 Den arbetsmarknadspolitiska målstrukturen 2004

- I. Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten kommer att ha tre målnivåer - politikområdet, verksamhetsområden och verksamhetsgrenar.
- II. Verksamhetsområden och verksamhetsgrenar fastställs i regleringsbrev för berörda myndigheter. De mål som styr myndigheterna återfinns i verksamhetsgrenarna (anges ej i skissen ovan).
- III. De resultat som uppnås inom resp. verksamhetsgren skall sammantaget bidra till att uppnå målet för verksamhetsområdet. Verksamhetsområdena i sin tur bidrar till att uppnå målet för politikområdet.
- III. Utifrån de arbetsmarknadspolitiska målen skall/kan arbetsmarknadspolitiken även bidra till andra politikområdens mål.
- IV. Den svenska arbetsmarknadspolitiken skall också ligga i linje med bl.a EU:s sysselsättningsstrategi.

Tabell 1.1 Arbetskraften

Tusental

	1998	1999	2000	2001	2002	2003 ¹
Totalt	4 255	4 308	4 362	4 414	4 421	4 425
- Män	2 233	2 254	2 281	2 302	2 298	2 296
- Kvinnor	2 023	2 054	2 081	2 112	2 123	2 129
16-24	446	451	461	479	473	464
- Män	235	237	240	245	241	234
- Kvinnor	211	214	220	235	232	230
25-54	3 191	3 199	3 203	3 194	3 164	3 150
- Män	1 672	1 670	1 674	1 668	1 647	1 638
- Kvinnor	1 519	1 529	1 530	1 525	1 517	1 512
55-64	619	658	698	741	784	812
- Män	326	347	367	388	410	424
- Kvinnor	293	311	331	352	374	388
Utomnordiska medborgare	140	136	140	142	132	134
- Män	85	74	80	82	76	77
- Kvinnor	55	63	61	60	56	57
Utlandsfödda	409	428	445	449	443	451
- Män	210	223	236	240	229	231
- Kvinnor	199	206	209	209	213	220

¹ Avser första halvåret 2003.

Källa: AKU, SCB

Tabell 1.2 Sysselsatta (i tusental) samt sysselsättningsintensitet inom parantes (i procent)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003 ¹
Totalt	3 979 (71,5)	4 068 (72,9)	4 159 (74,2)	4 239 (75,3)	4 244 (74,9)	4 220 (74,1)
- Män	2 079 (73,5)	2 121 (74,8)	2 167 (76,1)	2 203 (77,0)	2 197 (76,3)	2 178 (75,3)
- Kvinnor	1 901 (69,4)	1 946 (70,9)	1 992 (72,2)	2 036 (73,5)	2 047 (73,4)	2 042 (72,9)
16-24	393 (41,6)	407 (43,8)	424 (46,1)	441 (47,9)	432 (46,5)	419 (44,5)
- Män	205 (42,4)	213 (44,8)	220 (46,7)	223 (47,3)	218 (45,7)	208 (43,2)
- Kvinnor	188 (40,7)	194 (42,8)	204 (45,4)	218 (48,5)	215 (47,3)	211 (45,9)
25-54	3 004 (81,3)	3 042 (82,6)	3 075 (83,8)	3 088 (84,6)	3 058 (84,2)	3 022 (83,5)
- Män	1 571 (83,4)	1 584 (84,5)	1 603 (85,8)	1 609 (86,7)	1 587 (85,9)	1 566 (85,1)
- Kvinnor	1 434 (79,1)	1 458 (80,6)	1 472 (81,7)	1 479 (82,5)	1 471 (82,4)	1 456 (81,9)
55-64	582 (63,0)	620 (64,0)	660 (65,1)	710 (67,0)	754 (68,3)	779 (68,8)
- Män	303 (65,8)	325 (67,1)	345 (67,8)	371 (69,6)	392 (70,7)	404 (70,9)
- Kvinnor	279 (60,3)	295 (61,0)	315 (62,4)	339 (64,3)	362 (65,9)	375 (66,6)
Utomnordiska medborgare	105 (42,0)	108 (45,5)	117 (49,6)	124 (53,7)	115 (50,4)	114 (48,6)
- Män	64 (49,5)	57 (50,7)	65 (54,3)	71 (60,3)	66 (57,1)	64 (54,1)
- Kvinnor	42 (34,1)	52 (41,0)	52 (44,6)	53 (46,8)	49 (43,5)	50 (43,0)
Utlandsfödda	348 (53,7)	374 (56,7)	397 (59,5)	407 (61,5)	402 (60,5)	404 (59,5)
- Män	176 (56,6)	191 (60,1)	207 (63,0)	215 (65,4)	207 (63,7)	204 (61,9)
- Kvinnor	173 (51,0)	183 (53,7)	190 (56,2)	192 (57,6)	195 (57,3)	200 (57,3)

¹ Avser första halvåret 2003.

Källa: AKU, SCB

Tabell 1.3 Sysselsättningsgrad enligt regeringens mål¹

(%)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003 ²
Totalt	74,6	75,9	77,1	78,2	78,1	77,5

¹Reguljärt sysselsatta i åldern 20–64 år som andel av befolkningen i samma ålder. Reguljärt sysselsatta definieras som de som enligt arbetskraftundersökningarna är sysselsatta exklusive sysselsatta i de konjunkturberoende programmen allmänt anställningsstöd, förstärkt anställningsstöd (två- och fyraårsinskrivna), särskilt anställningsstöd, offentligt tillfälligt arbete samt de som uppstår bidrag för start av näringsverksamhet.

² Avser första halvåret 2003.

Källa: SCB

Tabell 1.4 Sysselsättningsgrad i länen

(%)

	1998		1999		2000		2001		2002		2003 ¹	
	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män
Stockholms län	75,2	77,4	77,3	78,2	78,8	80,0	78,9	81,3	78,4	80,3	77,4	78,7
Uppsala län	68,6	73,3	72,5	75,9	72,9	78,3	72,8	79,3	72,2	78,3	72,6	76,7
Södermanlands län	68,5	72,1	68,9	74,1	69,8	75,4	70,6	75,5	71,7	74,7	71,2	74,5
Östergötlands län	64,2	71,0	66,6	71,3	68,6	74,0	72,1	76,1	72,7	75,8	71,1	74,9
Jönköpings län	71,2	80,2	74,0	80,2	76,2	81,2	77,0	81,1	77,0	83,1	76,0	84,6
Kronobergs län	71,2	81,1	73,9	82,8	74,0	82,8	74,6	81,6	75,7	78,7	74,7	77,2
Kalmar län	69,6	74,5	68,3	75,3	72,0	74,6	72,0	75,2	71,5	73,9	70,5	73,3
Gotlands län	72,2	75,0	73,0	74,0	71,3	78,2	74,9	76,0	72,5	73,9	75,4	72,0
Blekinge län	67,7	73,5	70,5	74,1	71,1	73,3	69,6	73,5	68,4	72,2	66,5	71,4
Skåne län	66,0	70,7	66,4	71,8	68,2	73,3	69,7	74,8	69,8	74,5	69,1	73,3
Hallands län	67,8	74,2	72,2	77,4	74,3	80,4	75,8	78,7	76,6	78,7	76,5	77,2
Västra Götalands län	69,2	73,7	69,6	75,2	70,9	76,0	74,1	77,6	75,0	77,8	75,6	77,0
Värmlands län	66,7	71,8	68,0	72,2	68,6	72,1	70,0	72,2	68,2	70,1	68,5	69,4
Örebro län	70,3	73,1	72,7	73,7	70,0	75,1	71,1	76,4	70,9	74,8	70,7	74,8
Västmanlands län	63,9	73,5	67,1	76,4	69,2	75,8	70,1	75,4	68,8	74,6	68,1	73,5
Dalarnas län	66,9	70,5	68,7	69,8	70,5	73,2	71,0	74,8	73,4	73,8	71,1	73,4
Gävleborgs län	67,6	70,2	69,6	73,7	69,4	74,1	69,1	74,2	68,3	73,1	68,9	71,4
Västernorrlands län	69,2	69,0	70,1	72,7	70,5	73,1	72,0	73,6	73,0	72,9	70,9	72,1
Jämtlands län	69,2	70,6	66,2	70,0	72,6	71,7	70,4	69,0	66,1	67,3	66,1	68,9
Västerbottens län	67,0	71,4	68,4	72,6	69,7	74,4	73,4	74,8	71,7	73,1	71,8	71,3
Norrbottnens län	67,2	65,6	66,1	66,6	67,7	69,1	67,5	67,7	67,0	67,8	67,1	66,0

¹ Avser första halvåret 2003.

Källa: AKU, SCB

Tabell 1.5 Sysselsättningsgrad och öppen arbetslöshet för funktionshindrade samt funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga inom parantes

(%)

	1998		2000		2002	
	Sysselsättningsgrad	60,1	(56,3)	67,0	(56,1)	65,1
Arbetslöshet	7,9	(9,1)	5,2	(7,8)	4,6	(5,8)
- Arbetslöshet kvinnor	6,6	(7,7)	4,5	(6,3)	4,8	(6,3)
- Arbetslöshet män	9,0	(10,6)	5,7	(9,5)	4,5	(5,2)

¹Regeringen har från och med 1998 i regleringsbrev givit AMS i uppdrag att vartannat år låta genomföra en undersökning om funktionshindrades situation på arbetsmarknaden. AMS har beställt undersökningen från SCB. Siffrorna avser 4:e kvartalet respektive år och är hämtade från undersökningen 1998, 2000 och 2002.

Källa: SCB

Tabell 1.6 Öppet arbetslösa (i tusental) samt relativ arbetslöshet inom parantes (i procent)

	1998		1999		2000		2001		2002		2003 ¹	
Totalt	276	(6,5)	241	(5,6)	203	(4,7)	175	(4,0)	176	(4,0)	205	(4,6)
- Män	154	(6,9)	133	(5,9)	114	(5,0)	99	(4,3)	101	(4,4)	118	(5,1)
- Kvinnor	122	(6,0)	107	(5,2)	89	(4,3)	76	(3,6)	76	(3,6)	87	(4,1)
16-24	53	(11,9)	44	(9,9)	37	(8,1)	38	(8,0)	41	(8,6)	45	(9,6)
- Män	30	(12,9)	24	(10,3)	21	(8,6)	22	(9,1)	24	(9,8)	25	(10,9)
- Kvinnor	23	(8,7)	20	(9,3)	16	(7,4)	16	(6,8)	17	(7,5)	19	(8,3)
25-54	186	(5,8)	157	(4,9)	128	(4,0)	106	(3,3)	106	(3,3)	128	(4,1)
- Män	101	(6,0)	86	(5,2)	71	(4,2)	59	(3,5)	59	(3,6)	72	(4,4)
- Kvinnor	85	(5,6)	71	(4,7)	57	(3,7)	46	(3,0)	46	(3,1)	56	(3,7)
55-64	37	(5,9)	39	(5,9)	38	(5,4)	31	(4,2)	30	(3,8)	33	(4,1)
- Män	23	(7,0)	23	(6,5)	22	(6,1)	18	(4,6)	18	(4,3)	20	(4,8)
- Kvinnor	14	(4,7)	16	(5,2)	16	(4,7)	14	(3,8)	12	(3,2)	13	(3,3)
Utomnordiska medborgare	34	(24,5)	28	(20,5)	24	(16,9)	18	(12,9)	17	(13,0)	21	(15,4)
- Män	22	(25,4)	17	(22,8)	15	(18,9)	11	(13,4)	10	(12,9)	14	(17,5)
- Kvinnor	13	(23,3)	11	(17,8)	9	(14,4)	7	(12,3)	7	(13,0)	7	(12,5)
Utlandsfödda	60	(14,8)	55	(12,8)	49	(10,9)	42	(9,4)	41	(9,3)	48	(10,6)
- Män	34	(16,3)	32	(14,2)	29	(12,5)	24	(10,2)	23	(9,9)	27	(11,8)
- Kvinnor	26	(13,3)	23	(11,2)	19	(9,1)	18	(8,5)	18	(8,5)	20	(9,2)

¹ Avser första halvåret 2003.

Källa: AKU, SCB

Tabell 1.7 Öppen arbetslöshet i de olika länen

(%)

	1998		1999		2000		2001		2002		2003 ¹	
	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män
Stockholms län	4,4	5,2	3,1	4,5	2,3	3,6	2,6	2,8	2,8	3,7	4,0	4,8
Uppsala län	5,1	6,2	4,2	5,5	3,4	4,0	2,8	3,6	3,0	3,3	3,1	3,8
Södermanlands län	6,0	8,0	6,0	5,8	4,5	5,3	4,1	4,5	4,2	4,6	4,0	4,7
Östergötlands län	7,6	8,4	6,6	6,8	5,0	5,0	3,3	4,7	3,1	4,0	4,6	5,3
Jönköpings län	5,4	4,0	4,2	4,0	3,2	2,5	2,8	2,7	3,4	2,1	3,2	2,5
Kronobergs län	5,3	3,4	4,1	3,3	3,8	2,6	4,5	2,3	2,8	2,2	3,0	3,5
Kalmar län	7,5	6,6	7,4	6,3	5,7	5,1	3,9	5,6	3,1	4,0	3,7	3,9
Gotlands län	4,6	8,7	3,4	7,6	2,7	3,2	2,7	4,7	3,2	4,3	4,3	5,8
Blekinge län	6,0	6,9	4,0	6,2	4,5	5,9	3,5	5,3	3,5	4,8	5,7	4,8
Skåne län	7,4	7,7	6,6	7,0	5,7	6,1	5,1	5,4	4,7	4,9	5,2	5,5
Hallands län	7,4	5,9	4,5	4,7	3,5	3,5	2,7	4,3	3,3	4,1	4,0	4,5
Västra Götalands län	5,9	6,7	5,3	5,8	4,5	4,9	3,3	3,9	3,4	4,4	3,2	4,6
Värmlands län	6,5	7,4	7,1	6,9	5,5	6,4	4,5	4,2	5,1	4,3	4,5	7,0
Örebro län	6,7	6,7	6,2	5,5	5,8	6,1	4,0	5,6	3,9	5,7	5,2	4,8
Västmanlands län	7,3	6,3	7,0	5,8	5,7	5,2	4,9	3,8	4,7	5,0	5,3	5,5
Dalarnas län	6,5	8,9	6,0	7,9	4,4	7,1	4,3	6,0	3,4	5,2	4,7	6,4
Gävleborgs län	8,4	10,4	8,0	8,7	7,2	7,6	5,2	7,0	4,9	6,9	5,3	8,6
Västernorrlands län	5,7	9,5	5,4	7,6	6,1	7,7	4,0	5,6	3,3	4,8	3,3	5,9
Jämtlands län	5,4	8,9	6,1	6,2	4,2	7,7	4,1	6,6	3,9	5,3	4,5	5,5
Västerbottens län	4,8	7,0	4,7	6,2	3,6	4,8	2,4	4,6	2,8	4,6	2,0	5,4
Norrbottnens län	7,9	12,5	9,0	11,1	5,7	7,9	5,2	7,5	4,8	7,4	6,1	9,1

¹ Avser första halvåret 2003.

Källa: AKU, SCB

Tabell 1.8 Konjunkturberoende program (i tusental) samt obalanstalet¹ inom parantes (i procent)

	1998		1999		2000		2001		2002		2003 ²	
Totalt (18-64)	173	(10,9)	142	(9,8)	113	(8,0)	112	(7,0)	117	(6,9)	104	(7,0)
- Män	90	(11,1)	74	(10,1)	61	(8,3)	61	(7,4)	64	(7,4)	56	(7,7)
- Kvinnor	83	(10,6)	67	(9,4)	51	(7,6)	50	(6,5)	53	(6,3)	47	(6,3)
18-24	42	(22,7)	31	(17,5)	20	(12,4)	17	(11,2)	18	(11,9)	16	(12,2)
- Män	22	(22,9)	17	(18,4)	11	(13,2)	9	(12,4)	11	(13,4)	9	(14,1)
- Kvinnor	20	(22,6)	14	(16,5)	9	(11,6)	7	(10,0)	7	(10,2)	7	(10,2)
25-54	115	(10,1)	94	(9,0)	75	(7,2)	75	(6,3)	77	(6,3)	68	(6,5)
- Män	59	(10,3)	48	(9,2)	40	(7,4)	40	(6,5)	41	(6,7)	36	(7,0)
- Kvinnor	56	(9,9)	45	(8,8)	35	(7,0)	35	(6,0)	36	(5,9)	32	(6,0)
55-64	16	(6,7)	17	(8,9)	18	(8,7)	20	(7,4)	22	(6,5)	20	(6,2)
- Män	9	(7,3)	9	(9,4)	10	(9,5)	11	(8,2)	12	(7,2)	11	(7,0)
- Kvinnor	7	(6,1)	8	(8,3)	8	(7,9)	8	(6,6)	9	(5,7)	9	(5,3)

¹ Med obalanstalet avses antalet öppet arbetslösa samt personer i konjunkturberoende program som en andel av arbetskraften.² Avser första halvåret 2003.

Källa: AMS, AKU, SCB

Tabell 1.9 Sammansättning av öppet antal arbetslösa, deltidsarbetslösa, timanställda och deltagare i arbetsmarknadsspolitiska program första halvåret 2003 och år 2002 (inom parentes)

(%)

	Totalt ¹		Utomnordiska medborgare ²		Arbetshandikappade ³	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Arbetslösa	58 (57)	42 (43)	5 (5)	3 (4)	5 (5)	4 (4)
Konjunkturberoende program ⁴	55 (55)	45 (45)	6 (6)	5 (5)	10 (10)	9 (9)
Summa arbetslösa och konjunktur beroende program	57 (56)	43 (44)	5 (5)	4 (4)	7 (7)	6 (6)
Deltidsarbetslösa	21 (20)	79 (80)	2 (2)	4 (4)	1 (1)	2 (2)
Timanställda	36 (34)	64 (66)	2 (2)	3 (4)	1 (1)	3 (3)
Summa arbetslösa, konjunkturberoende program, deltidsarbetslösa och timanställda	48 (46)	52 (54)	4 (4)	4 (4)	5 (5)	5 (4)
Lönebidrag	61 (61)	39 (39)	3 (3)	2 (2)	60 (61)	39 (39)
Offentligt skyddat arbete	77 (77)	23 (23)	4 (4)	2 (2)	75 (75)	23 (22)
Start av näringsverksamhet	61 (61)	39 (39)	4 (5)	2 (2)	4 (4)	4 (4)
Allmänt anställningsstöd	63 (66)	37 (34)	9 (10)	5 (5)	2 (3)	1 (2)
Förstärkt anställningsstöd(2-årsinskrivna)	63 (63)	37 (37)	11 (10)	6 (6)	6 (6)	3 (3)
Särskilt anställningsstöd (pers. fyllda 57år)	60 (57)	40 (43)	2 (2)	1 (1)	5 (5)	6 (6)
Förstärkt anställningsstöd (4-årsinskrivna)	62 (63)	38 (37)	8 (8)	5 (5)	7 (8)	4 (5)
Arbetspraktik	57 (57)	43 (43)	5 (5)	4 (5)	11 (11)	9 (8)
Datortek	49 (46)	51 (54)	4 (3)	3 (4)	8 (6)	8 (8)
Kommunalt program för ungdomar under 20 år	50 (50)	50 (50)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	0 (0)
Ungdomsgaranti för ungdomar 20-24 år	59 (59)	41 (41)	3 (3)	2 (2)	2 (2)	2 (1)
Arbetslivsinriktad rehabilitering	51 (53)	49 (47)	3 (4)	3 (3)	41 (42)	38 (37)
Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling	53 (52)	47 (48)	4 (5)	4 (4)	11 (11)	11 (10)
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	43 (42)	57 (58)	9 (7)	5 (6)	4 (5)	4 (5)
Arbetsmarknadsutbildning	53 (56)	47 (44)	5 (6)	6 (6)	6 (6)	5 (6)
Förberedande utbildning	48 (49)	52 (51)	8 (8)	10 (9)	11 (10)	13 (12)

¹ Mäns och kvinnors andel av det totala.² De utomnordiska medborgarnas andel av det totala (män och kvinnor).³ De arbetshandikappades andel av det totala (män och kvinnor).⁴ Arbetsmarknadspolitiska program exklusive lönebidrag och offentligt skyddat arbete.

Källa: AMS